

nova Delavska enotnost

Številka 44 / letnik 61 / Ljubljana, 19. december 2002

Glasilo

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

V Evropo z več pravicami delavcev

Prihodnje leto bo verjetno zadnje, v katerem se bomo o sebi, o dobrem in slabem, odločali povsem sami. Ko bomo postali del združene Evrope, bo zagotovo veliko drugače. Zato je prav, da v letu, ki je pred nami, zase naredimo še kaj dobrega, da bi bil vstop v Evropsko unijo bolj prijazen za zaposlene in tudi za brezposelne.

Slovenijo moramo graditi v moderno in gos-

podarsko uspešno državo, razpoznavno po visoki ravni socialnih pravic. Ugodne gospodarske rezultate morajo v svojih žepih občutiti tudi delavci. Prav je, da se njihov življenjski standard nenehno izboljšuje. Ta cilj bomo dosegli s krepitvijo socialnega partnerstva in sprejemanjem odločitev, pri katerih bodo upoštevane tudi potrebe delavcev.

Brez prizadevnega in strokovnega dela Zve-

ze svobodnih sindikatov Slovenije vsega tega ne bo mogoče doseči.

Vsem sindikalnim zaupnikom želim, da bi bili v novem letu uspešni pri uresničevanju pričakovanj našega članstva in vseh zaposlenih.

Vsem članicam in članom želim vesel božič in srečno novo leto.

Dušan Semolič

Predsedstvo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Sindikat državnih in družbenih organov Slovenije

Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije

Sindikat delavcev finančnih organizacij Slovenije

Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije

Sindikat gozdarstva Slovenije

Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije

Sindikat kemične, nekovinske in gumarske industrije Slovenije

Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije

Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami

Glosa – Sindikat kulture Slovenije

Sindikat lesarstva Slovenije

Sindikat obrtnih delavcev Slovenije

Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije

Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije

Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije

Sindikat delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti Slovenije

Sindikat delavcev trgovine Slovenije

Sindikat upokojencev Slovenije

Sindikat poklicnega gasilstva Slovenije

in uredništvo Nove Delavske enotnosti

Vsem svojim članom in zvestim bralcem Nove Delavske enotnosti želimo vesele božične in novoletne praznike ter srečno v letu 2003

Predlog za uskladitev Splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti z novim zakonom o delovnih razmerjih

S 1. januarjem začne veljati novi zakon o delovnih razmerjih. Ker je vrsta njegovih določb ugodnejša od veljavne delovne zakonodaje in tudi nekaterih določb kolektivnih pogodb, novi zakon neposredno posega v veljavne kolektivne pogodbe. Prav tako pa ureja vrsto novih delovnopравниh institutov, nekatere pa ureja drugače, kot so bili urejeni do sedaj v delovni zakonodaji in/ali kolektivnih pogodbah.

Novi zakon o delovnih razmerjih od strank kolektivnih pogodb ne zahteva uskladitve z njim, vendar pa neposredno posega v njihovo vsebino. Vse določbe novega zakona, ki so ugodnejše od določb v veljavnih kolektivnih pogodbah, se bodo o njegovi uveljavitvi uporabljale neposredno. To izhaja iz določbe 2. odstavka 7. člena zakona, da se s kolektivno pogodbo (in pogodbo o zaposlitvi) lahko določijo pravice delavcev le ugodneje, kot jih določa zakon.

Prva naloga strank kolektivne pogodbe je ugotoviti, katere določbe zakona so ugodnejše od določb kolektivne pogodbe, in skleniti, da se določbe kolektivne pogodbe, ki so za delavce manj ugodne od določb novega zakona, po 1. januarju ne uporabljajo več.

Druga naloga strank kolektivne pogodbe je dogovor (ali pa tudi ne) o začetku postopka usklajevanja sklenjene kolektivne pogodbe z zakonom.

Delovna skupina pravnikov v ZSSS je pripravila pregled določb splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti in predlog določb, ki se po uveljavitvi novega zakona ne bodo več uporabljale. Končno odločitev o tem bo sprejela komisija za razlago splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti.

Pregled določb veljavne splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti s predlogom določb, ki se bodo uporabljale tudi po 1. 2003 ali se ne uporabljajo več:

1. člen – krajevna veljavnost kolektivne pogodbe – se uporablja v celoti
2. člen – stvarna veljavnost kolektivne pogodbe – se uporablja v celoti
3. člen – osebna veljavnost – se uporablja v celoti
4. člen – časovna veljavnost – se uporablja v celoti
5. člen – pomen izrazov – uporabljajo se 3., 4., 6., 7., 8. in 10. odstavek, **ne uporabljajo se 1., 2., 5., in 9. odstavek**
6. člen – enotni minimalni standardi – se uporabljajo v celoti
7. člen – razvrstitev del – se uporablja v celoti
8. člen – prenos pooblastil – se uporablja v celoti
9. člen – pogodba o zaposlitvi – uporabljajo se 2., 3., 4. in 5. odstavek, **ne uporabljata se 1. in 6. odstavek**
10. člen – poskusno delo – uporabljajo se 1., 3. in 4. odstavek, **ne uporabljata se 2. odstavek**
11. člen – pripravništvo – **se ne uporablja**
12. člen – postopek ugotavljanja znanja in zmožnosti za opravljanje del in postopek ugotavljanja pričakovanih rezultatov – se uporablja v celoti

ljunga pričakovanih rezultatov – se uporablja v celoti

13. člen – razporejanje delavcev v izjemnih primerih – se uporablja v celoti
14. člen – razporejanje delavcev iz kraja v kraj – se uporablja v celoti
15. člen – prevzem na delo k drugemu delodajalcu – **se ne uporablja**
16. člen – delo na domu – uporabljajo se 2., 3. in 4. odstavek, **ne uporabljata se 1. odstavek**
17. člen – določanje presežnih delavcev – se uporablja v celoti (razen 2. odstavka, ki se ne uporablja od 30. 9. 1999 dalje)
18. člen – pomirjanje v postopku ugotavljanja presežnih delavcev – se uporablja v celoti
19. člen – delovni čas, krajši od polnega delovnega časa – se uporablja v celoti
20. člen – merila za nočno delo – **se ne uporablja**
21. člen – pravica do odsotnosti z dela z nadomestilom in brez nadomestila – se uporablja v celoti
22. člen – razporejanje delavca invalida in delavca z zmanjšano delovno zmožnostjo – **se ne uporablja**
23. člen – letni dopust – **se ne uporablja**
24. člen – oblike motivacije delavcev – se uporabljajo
25. člen – disciplinski postopek – **se ne uporablja**
26. člen – organ, ki odloča o pravicah delavcev na drugi stopnji – **se ne uporablja**
27. člen – odškodnina – **se ne uporablja**
28. člen – pogodbeni kazni za nezakonito prenehanje delovnega razmerja – se uporablja
29. člen – dolžina odpovednega roka – se uporablja v celoti
30. člen – varnost in zdravje pri delu – se uporablja v celoti
31. člen – izobraževanje – se uporablja v celoti
32. člen – izpiti – se uporablja v celoti
33. člen – povračilo stroškov, povezanih z izobraževanjem – se uporablja v celoti
34. člen – razporeditev in obveznosti – se uporablja v celoti, s tem da se pojem 'razporediti' uporablja kot »odpoved pogodbe o zaposlitvi zaradi sklenitve nove pogodbe o zaposlitvi«
35. člen – vajenci – se uporablja v celoti
36. člen – mentorji praktičnega pouka – se uporabljajo v celoti
37. člen – učenci in študenti na praksi – se uporabljajo v celoti
38. člen – obveščanje delavcev – se uporablja v celoti
39. člen – pogoji za delovanje sindikata – se uporabljajo v celoti
40. člen – materialni pogoji za sindikalno delo – se uporabljajo v celoti
41. člen – imuniteta sindikalnega zaupnika – 1. do 7. odstavek se uporabljajo, **8. odstavek se ne uporablja**
42. člen – splošne določbe o plačah in drugih osebnih prejemkih – 1. do 6. odstavek se uporabljajo, **7. odstavek se ne uporablja**

43. člen – plače – 1. do 8. odstavek se uporabljajo, **9. odstavek se ne uporablja**
44. člen – tarifna priloga – se uporablja v celoti
45. člen – plače na podlagi delovne uspešnosti – se uporablja v celoti
46. člen – dodatki za posebne obremenitve – se uporabljajo v celoti
47. člen – dodatek za delovno dobo – se uporablja v celoti
48. člen – nadomestila plače – 8. odstavek (točka) se uporablja, **1. do 7. odstavek (točka) se ne uporabljajo**
49. člen – del plače na podlagi uspešnosti poslovanja – se uporablja v celoti
50. člen – obračun plače – se uporablja v celoti
51. člen – drugi osebni prejemki:
 1. regres za letni dopust – **se ne uporablja se 1., 2. in 4. odstavek**, uporablja se 3. odstavek
 2. jubilejne nagrade – se uporablja v celoti
 3. odpravnina ob upokojitvi – **se ne uporablja**
 4. solidarnostne pomoči – se uporablja v celoti
52. člen – povračila stroškov v zvezi z delom:
 1. prehrana med delom – se uporablja v celoti
 2. prevoz na delo in z dela – se uporablja v celoti, s tem da se upošteva ugodnejša določba tarifne priloge, točka 4
 3. službena potovanja – se uporablja v celoti
 4. terenski dodatek – se uporablja v celoti
53. člen – inovacije – se uporablja
54. člen – prejemki pripravnikov – **se ne uporabljajo**
55. člen – prejemki učencev, vajencev in študentov na praksi – se uporablja v celoti
56. člen – prejemki mentorjev – se uporablja
57. člen – pozitivna izvedbena dolžnost – se uporablja
58. člen – negativna izvedbena dolžnost – se uporablja
59. člen – sprememba oziroma dopolnitev kolektivne pogodbe – se uporablja v celoti
60. člen – sklenitev nove kolektivne pogodbe – se uporablja v celoti
61. člen – reševanje kolektivnih sporov – se uporablja
62. člen – postopek pomirjanja – se uporablja v celoti
63. člen – pisni sporazum – se uporablja
64. člen – arbitražni postopek – se uporablja v celoti
65. člen – objava – se uporablja
66. člen – komisija za razlago kolektivne pogodbe – se uporablja v celoti
67. člen – odpoved kolektivne pogodbe – se uporablja v celoti
68. člen – dodatek za delovno dobo – se ne uporablja
69. člen – začetek uporabe – se uporablja

Razlage določb splošne kolektivne pogodbe, ki veljajo in se bodo uporabljale po uveljavitvi novega zakona o delovnih razmerjih, se uporabljajo skupaj z določbami kolektivne pogodbe.

Gregor Miklič

Komentiramo:

Svoboda kolektivnih pogajanj po slovensko

Piše:
Gregor Miklič, izvršni
sekretar ZSSS

Upravni odbor Gospodarske zbornice Slovenije je oktobra ustanovil delovno komisijo za oblikovanje enotnih izhodišč in strategije za nadgradnjo zakonskega delovno-pravnega sistema s sistemom kolektivnih pogodb. Ta komisija je pripravila predlog za uskladitev določb splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti z novim zakonom o delovnih razmerjih in sprejela tudi vrsto sklepov.

Z enim od njih je določila, da je s kolektivno pogodbo s splošno veljavnostjo za vse gospodarske dejavnosti (prenovljena SKPgD) potrebno zagotoviti minimalno višino oziroma obseg zakonsko določenih delovnopравnih standardov, pogodbeno dogovorjeni novi ali spremenjeni enotni plačni sistem gospodarstva, enotno ureditev tistih delovnopравnih standardov, katerih vsebina in obseg nista odvisna od pogojev in specifičnosti poslovanja posameznih gospodarskih dejavnosti, enotno ureditev postopkov izvensodnega reševanja individualnih delovnih sporov, enotno ureditev disciplinskih kršitev in ukrepov ter enotno ureditev mirnega reševanja kolektivnih delovnih sporov med strankama kolektivnih pogodb.

Z drugim sklepom pa je odločila, da so strokovna izhodišča in podlage strokovne komisije delodajalcev obvezna izhodišča skupine delodajalcev pri usklajevanju vseh kolektivnih pogodb gospodarskih dejavnosti in da komisija predlaga vsem pogajalskim skupinam, naj do sprejema izhodišč in podlag na pristojnih organih delodajalskih organizacij preložijo nadaljevanje pogajanj za spreminjanje

nje obstoječih kolektivnih pogodb gospodarskih dejavnosti. Oba sklepa pomenita popolno blokado vseh kolektivnih pogajanj, tudi sklenitev kolektivnih pogodb oziroma njihovih sprememb in dopolnitev, kjer so bila pogajanja že zaključena. Nosilec vseh aktivnosti je Gospodarska zbornica Slovenije, ki po nobenih delovnopравnih standardih ne more biti stranka kolektivnih pogodb. V Sloveniji pa si lahko privoščijo vse in nihče razen sindikatov ne reagira. Tudi minister za delo molči!

Novega zakona o kolektivnih pogodbah, ki bo moral narediti red na področju kolektivnih pogajanj ter izločiti gospodarsko zbornico in druge obvezne oblike organiziranja delodajalcev iz postopkov kolektivnih pogajanj, še ni, in če bodo pogajanja tekla naprej tako kot do sedaj (v šestih mesecih trikrat), ga še dolgo ne bo. Čeprav je ekonomsko-socialni svet postavil 10. april letos kot rok, do katerega naj zainteresirane delodajalske organizacije in sindikati posredujejo svoje predloge v zvezi s tem zakonom, se je to zgodilo šele po osmih mesecih. V tem času je ZSSS večkrat zahtevala nadaljevanje dela pri tem zakonskem projektu. Minister za delo pa nič.

Sedanja vloga in ravnanje Gospodarske zbornice Slovenije več kot očitno preprečuje, da bi se razvile delodajalske organizacije, čeprav je njihovo ustanavljanje in včlanjevanje vanje svobodno in prostovoljno. Edino te delodajalske organizacije so lahko stranka kolektivnih pogodb na delodajalski strani. Na ta problem opozarjamo v ZSSS že leta. Minister za delo pa nič.

Očitno bo potrebna internacionalizacija ureditve in dogajanj na področju kolektivnih pogajanj v Sloveniji v okviru evropske sindikalne organizacije, Evropske unije, Sveta Evrope in tudi v Mednarodni organizaciji dela. Verjetno se bo minister za delo oglašil šele tedaj.

Morda pa bo reagiral na ta članek?

PRAVNI NASVETI

Piše: Gregor Cerar,
univerzitetni diplomirani
pravnik,
pravni svetovalec ZSSS

Izraba letnega dopusta in regres po novem zakonu o delovnih razmerjih

Letni dopust je pravica do daljšega, nepretrganega počitka, ki pripada delavcu za delo v koledarskem letu. Nov zakon o delovnih razmerjih, ki bo začel veljati 1. januarja, do-

loča, da ima delavec, ne glede na to ali dela polni delovni čas ali krajši delovni čas od polnega, pravico do minimalnega dopusta, ki traja štiri tedne. Daljši dopust, torej dopust nad zakonskim minimumom, pa se lahko določi s kolektivno pogodbo ali s pogodbo o zaposlitvi.

Zakon določa, da se letni dopust lahko izrablja v delovnih dneh; za delovni dan se šteje vsak delovni dan, ki je po razporeditvi delovnega časa pri delodajalcu za konkretnega delavca določen kot delovni dan. Letni dopust je mogoče izrabiti v več delih. Če delavec koristi dopust v delih, mora v prvem delu brez prekinitve izkoristiti najmanj dva tedna, prenos neizkoriščenih dni dopusta v drugo leto pa je možen le do 30. junija. Dopust je namenjen obnovi delavčevih sposobnosti. Novi zakon zato omejuje v preteklosti uveljavljeno pravico do prenosa celotnega letnega dopusta v naslednje koledarsko leto, tudi v primeru, da je bil delavec zaradi bolezni ali uveljavljanja porodniškega dopusta oziroma dopusta za nego in varstvo otroka z dela odsoten celotno koledarsko leto. Pravico do prenosa izrabe celotnega dopusta v naslednjem letu oziroma do izrabe dopusta, ki ni bil izrabljen v tekočem letu, imajo navedeni delavci le, če so v tekočem koledarskem letu tudi dejansko delali vsaj šest mesecev. Če pa so delali manj, imajo tako kot vsi drugi delavci pravico prenesti v naslednje leto le preostanek dopusta nad dvema delovnima tednoma. Novost zakona je tudi v tem, da se delavec ne more odpovedati pravici do letnega dopusta, tudi njegova pisna izjava o tem ni veljavna.

Pravico do regresa za letni dopust imajo vsi delavci, ki imajo pravico do izrabe letnega dopusta. To pomeni, da delavcu pripada regres ne glede na to, ali je dopust tudi dejansko izrabil. Delavcem, ki so med letom zamenjali delodajalca, in so pri bivšem delodajalcu izrabili del svojega letnega dopusta, je le-ta dolžan izplačati sorazmerni del regresa. Če se delodajalca ne dogovorita drugače, je drugi del regresa dolžan izplačati novi delodajalec. Regres pripada tudi tistim delavcem, ki letnega dopusta niso mogli izrabiti zaradi razlogov na strani delodajalca in to ne glede na to, če so zaradi nemožnosti izrabe letnega dopusta zoper delodajalca sprožili odškodninski postopek pred civilnim sodiščem.

Odpravnine tudi po novem ne bodo obdavčene

Po novem zakonu o delovnih razmerjih (ZDR), veljati začne 1. januarja, so odpravnine zaradi prenehanja delovnega razmerja urejene povsem drugače, kot po še veljavnem zakonu. Ta določa le odpravnine za primer prenehanja delovnega razmerja iz operativnih razlogov, ki jih novi ZDR ne pozna. Zaradi tega bi bile odpravnine zaradi prenehanja delovnega razmerja iz razlogov, določenih z novim ZDR, v celoti obremenjene z davkom in prispevki za socialno varnost. To pomeni, da bi delavec moral dati državi skoraj polovico odpravnine, potrebne za preživetje.

Ker do začetka veljave novega ZDR ni dovolj

časa za ustrezne prilagoditve zakona o dohodnini, smo sindikati predlagali ministru za finance, naj sprejme poseben pravilnik, ki bo določil odpravnine, oproščene davkov. Predlagali smo tudi, naj bo večina odpravnin zaradi prenehanja oziroma odpovedi pogodbe o zaposlitvi oproščena plačila dohodnine. Pravilnik naj bi tudi določil, katere enkratne solidarnostne pomoči, ki jih izplačuje sindikat, se štejejo za enkratne denarne pomoči in so v skladu s pravili sindikatov dejavnosti oproščene davka od osebnih prejemkov.

Jure Snoj, univ. dipl. ekon.

Portret sindikalne legende Dora Hvalice

Če cepec udari v prazno, daleč odmeva

Z Dorom sva se prvič srečala leta 1960, ko so se začela predavanja na novoustanovljenem oddelku za sociologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Prišli smo z vseh koncev Slovenije, podpisani z Gimnazije Ravne, Doro z Učiteljskega Tolmina. Med študijem se nisva dovolj spoznala, zdaj po štirih desetletjih sva skupaj obnovila tudi kakšno skoraj pozabljeno zgodnico.

Doro se je rodil v delavski družini v Kanalu leta 1940. Pravi, da je prvoborec z enoletno ilegalo, saj se je vsaj uradno osvobodilna vojna začela leto po njegovem rojstvu. Mati je izvirala iz Benečije in je že zgodaj vsadila vanj marsikaj, kar je prišlo do izraza v njegovem življenju in pri delu. Imel je še dva brata in sestro, kot so imenovali sestrično, ki je ostala brez staršev.

V domačem kraju je obiskoval osnovno šolo in nižjo gimnazijo, v Tolminu pa učiteljske. Že v prvih razredih srednje šole se je začel ukvarjati s kulturo. Na učiteljskem je vodil kulturno-umetniško društvo, za dijake je organiziral literarna srečanja. Na njih se je spoznal z mladimi literati, med njimi so bili Dane Zajc, Rudi Šeligo, Gregor Strniša, Peter Božič, Jože Snoj, Jože Pučnik. Vsi ti so bili neke vrste kulturniška in s tem tudi politična opozicija. Zbirali so se okoli Revije 57 in Perspektiv.

Stiki s temi ljudmi so Doro zaznamovali z načinom razmišljanja in še posebej s posebno vrsto upornosti. Že takrat se je naučil, da ne sme ničesar sprejemati kar tako, ampak vedno razmišljati s svojo glavo. Namesto da bi sprejemal dogme, je vedno dvomil.

In takšen je vseeno vstopil v Zvezo komunistov. Pravi, da je bil sprejet tik pred maturo, saj je veljalo nenapisano pravilo, da učitelj ne more biti nečlan te organizacije. Iz nje je protestno izstopil kmalu po vpisu na fakulteto, ker so ga kolegi skušali disciplinirati.

Že v srednji šoli se je naučil tudi sam skrbeti za kruh. Skromni družinski prihodki namreč niso bili dovolj za študij vseh treh bratov. Počel je različne reči. Bil je pastir na eni od planin v bližini Krna, takrat je stanoval pri nekem kmetu v Zatočini. Bil je tudi natak v tolminskem hotelu in naključje je naneslo, da je stregel tudi članom komisije, pri kateri je malo prej maturiral. Njen vodja profesor Pavle Kalan se ga je spomnil in ga obdaril s kraljevsko napitnino.

Nameraval se je vpisati na primerjalno književnost ali pravo. Ker pa mu je takratni funkcionar Štefan Cigoj uredil štipendijo za sociologijo, se je vpisal na ta novi oddelek.

Že v začetku bivanja v Ljubljani se je bolj kot študiju posvečal kulturi. V tistem obdobju je sodeloval s prispevki v Perespektivah in pri Problemih, kjer je objavljaj največ. Skupaj s trinajstimi kolegi (med njimi je bil tudi Tone Partljič) je izdal pesniško zbirko 14. V tistem času je pel v akademskem pevskem zboru Vinko Vodopivec in bil v vodstvu ŠKUD-a Akademik. Kot kulturnik je prepotoval vso Evropo. Skupaj s Petrom Tošem sta organizirala turnejo študentskih kulturnoumetniških skupin v Egipt. Zaradi vsega tega je študij malo zanemaril in v tretjem letniku ugotovil, da mu ta znanja niso potrebna.

Takrat ga je Branko Babič, tedanji predsednik Zveze svobod in prosvetnih društev (bivši partizan, prvi poveljnik osvobodjenega Trsta), povabil, naj pride delat v to organizacijo. Ponudbo je sprejel in postal sekretar za glasbeno dejavnost. Kasneje se je v tej zvezi ukvarjal tudi s knjižničarstvom in prostočasnimi dejavnostmi. Organiziral je mladinske klube in druge oblike druženja mladih. Na noge je postavljaj tudi Slovensko popevko in takrat spoznal Bojana Adamiča.

»Med delom me je vedno klujuvalo, da moram najti kaj novega, in ob tem so bile včasih tudi težave. Sem pa zaradi svoje komunikativnosti navezal izjemno dobre odnose s kolegi iz drugih jugoslovanskih republik in pokrajin. Mislim, da so mi bili ti stiki pisani na kožo in v tem sem res užival,« pravi. Ker je bil pristojen tudi za Slovence v zamejstvu, je ob neki priložnosti v Trstu javno govoril o ogroženosti slovenskega jezika v Jugoslaviji. Ker je bilo prvič, da je kdo govoril o ogroženosti slovenščine, je doživel veliko napadov, vendar ga je Branko Babič silovito branil in se mu ni nič zgodilo.

Iz tistega časa se Doro spominja tudi uglednih glasbenikov Rada Simonitija in Radovana Gobca, ki sta ga sprejemala s potrebnim spoštovanjem. Ob tem nekoliko resignirano ugotavlja, da se zaradi tega zaveda, da ni več najmlajši.

Iz tega časa mu je ostala izjemna občutljivost za jezik, kulturo, narodovo samobitnost. Prav na to bo pozoren tudi sedaj, saj bomo ob vstopanju v Evropsko unijo lahko ponovno ogroženi. Oblike potujčevanja bodo seveda drugačne, kot so bile v preteklosti. Doro je prepričan, da bomo vse ohranili, saj je zanj biti le Evropejec premalo. Verjame, da se bodo ob ogroženosti, ljudje zavedali nevarnosti, se uprli in tako ohranili jezik, kulturo, komuniciranje ... Na vprašanje, ali ni v nevarnosti zlasti slovenščina, saj je pogosto slišati, da dijaki lažje pišejo v angleščini, pa je odgovoril: »Mislim, da ima naš jezik veliko posebnosti, ki so dokaz njegove kakovosti.

To, da imamo dvojino, je zlahtnost, ki kaže posebno naravo Slovencev. Tega in še česa drugi jeziki nimajo in je to njihova pomanjkljivost – madžarščina ne pozna niti spolov. Prepričan sem, da je v slovenskem jeziku mogoče vse sporočiti.«

In kako je iz kulturniške organizacije prešel v sindikate? Najprej ga je Peter Toš, ki je v Sloveniji ustanavljal Jugoslovanski center za teorijo in prakso samoupravljanja, povabil, naj prevzame mesto organizacijskega sekretarja. To delo je opravljal do formalne ustanovitve tega centra, ko je tudi spoznal, da ne ve, zakaj je center sploh ustanovljen. Ker se je dolgočasil, ga je Tilka Blaha, ki jo ima v največjih časih, povabila, naj pride na sindikate. Prepričevala ga je z nujnostjo, da bi se sindikati morali bolj ukvarjati s kulturo in humanizacijo dela, da bi delu dali bolj človeški obraz. Leta 1978 je to sprejel z velikim veseljem. »To je bilo obdobje, v katerega sem vložil največ samega sebe. Sploh nisem gledal le na službene dolžnosti. Prepričan sem bil, da je odnose med ljudmi pri delu mogoče drugače urediti. Mislil sem zlasti na vnašanje kulture v delovno okolje, v medsebojne odnose ljudi pri delu. Rezultati so bili zelo vidni, saj smo kmalu imeli več kot 200 likovnih galerij v podjetjih (nekateri so se obdržale do danes), jedilnice smo spreminjali v kulturne prostore, tudi vratarje smo učili, da so pozdravljali sodelavce. Mislim, da bo ta vsebina v sindikatu znova dobila pri pomenu, le nekaj časa mora še prejeti preteči. Kultura dela je namreč doma tudi v uspešnem kapitalističnem okolju.

Ob spreminjanju ureditve in osamosvajanju pa je bilo vse to grobo prekinjeno in znašel sem se na robu. Nisem vedel, kaj početi, in verjetno tudi drugi niso vedeli, kaj bi lahko delal. To je trajalo do trenutka, ko se je pokazala možnost, da prevzamem delo tajnika glavnega odbora sindikata delavcev v kulturi. To je bila realizacija mojih želja in zato nov izziv. Ko smo nedavno ocenjevali opravljeno delo, smo ugotovili, da je bilo opravljeno dobro in da imamo tudi rezultate.«

In kako bi lahko še ocenil delo v Glosi, kot se sindikat delavcev v kulturi sedaj imenuje? »To novo delo mi je omogočilo, da sem začel delo v sindikatu razumeti širše, znotraj centrale, v povezovanju z drugimi sindikati, še posebej s sindikati javnega sektorja.«

In kateri politični opciji si zvest? »Svoj odnos do političnega sistema in strank sem popolnoma izoblikoval. Zvest sem svoji odločitvi, da nisem vezan z nobeno politično stranko. Čutim se nekeje med socialdemokratom v pravem pomenu besede in socialistom. Po prepričanju bi bil za bolj levo socialdemokracijo. Ko opazujem razvoj parlamentarne demokracije, vidim, da rezultati še niso dovolj odsev razmer v okolju.«

Kako pa gledaš v prihodnost? »Če bom po petih letih, kolikor imam kot predsednik Glose in član državnega sveta pred seboj, lahko sebi

Nadaljevanje na 7. strani

Anton Rozman, predsednik Stupisa:

Letos smo močno pritisnili na državo

V Sloveniji usnjarskopredelovalna in tekstilna industrija zaposluje kar 15,7 odstotka delavcev vse predelovalne industrije. To je velika armada ljudi, ki ji časi niso najbolj naklonjeni. Za sindikat delavcev v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji (Stupis) je bilo leto, ki se izteka, eno najtežjih, nam je povedal njegov predsednik Anton Rozman. Kar dvajset podjetij te dejavnosti je šlo v tem letu v stečaj ali v prisilno poravnavo. Pred novim letom naj bi se jim pridružilo še eno, vendar o tem zdaj še ne morejo javno govoriti. Spomladi je bil val težav najhujši, čez poletje so se razmere malo umirile, jeseni pa se je hiter tempo stečajev in prisilnih poravnav še nadaljeval.

Država nima posluha

Naša država ni niti dovolj pravna niti socialna in nima izdelane strategije razvoja industrije, čeprav vseskozi trdi, da to ni res, je prepričan Rozman. Tu nekaj močno škriplje, še dodaja. »Vsa nadgradnja ne more preživeti, če ni bazične industrijske dejavnosti. Očitno se odgovorni v naši državi ne zavedajo, da bi morala država za te državljane tudi poskrbeti in ustvariti pogoje za preusmeritev presežnih delavcev v druge dejavnosti.« Ministrica za gospodarstvo je postala zelo nejevoljna, ko je Rozman prvič javno uporabil izraz »umiranje te dejavnosti« in se je trudila dokazovati, da to ni res. Toda številke žal kažejo, da ima Rozman prav. »Zaposlenost našega članstva se bo v naslednjih dveh do treh letih še drastično zmanjševala, po naši oceni za najmanj 10 do 14 tisoč delavcev, kar je kar 40 odstotkov.« Največ jih bo na cesti ostalo v Pomurju, na Gorenjskem, Koroškem in v prestolnici z okolico. Niti v tem se sindikati in delodajalci ne strinjajo z odgovornimi v državi, koliko je teh delavcev. Podjetja namreč ne priznavajo, da pri njih kaj škriplje, preden se to zares ne zgodi. Sindikat ima v rokah prave informacije, je prepričan Rozman.

Stupis nenehno pritiska na državo, ki edina lahko zares spremeni temelje ekonomske politike in jo prilagaja ekonomskim razmeram. Država ima v rokah škarje in platno za reševanje podjetij v težavah in podporo dobrih predlogov ter njihovo izpeljavo v praksi. Zato so v tem sindikatu najbolj uporabljali najučinkovitejši način pritiska, to je preko ekonomsko-socialnega sveta (ESS). Ta tripartitni organ je težave tekstilne in obutvene industrije obravnaval, sprejel ustrezne sklepe in naložil vladi, naj jih uresniči. Ta se je ukrepanja najprej močno branila, čeprav je bilo jasno, da te težave niso od danes in se ne morejo rešiti same od sebe. Potem pa se je zadeve le lotila in nastal je nov zakon.

Reševanje podjetij v težavah

Eden največjih uspehov tega sindikata v letošnjem letu je prav sprejetje zakona o reševanju podjetij v težavah. Po letu in pol pogajanj je bil sprejet letos novembra. Še prej je bila sprejeta uredba, ki je uvod v ta zakon in bo reševala nekatere probleme. Zakon bo v pomoč vsej industriji in marsikatero podjetje že računa na njegove določbe. Ministrstvo za gospodarstvo je organiziralo predstavitev zakona tudi za direktorje podjetij in tam so tudi sindikati

izvedeli, da je v proračunu za naslednje leto predvideno približno 4,5 milijarde sredstev za te namene.

Da bi podjetja lahko dobila pomoč države po tem zakonu, morajo zbrati ustrezno dokumentacijo in narediti program prestrukturiranja, ki ga nato država oceni, presodi kakovost programa in odobri sredstva. Eno prvih podjetij tekstilne dejavnosti, ki naj bi pridobilo ta sredstva, bo prekmurski tekstilni velikan, Mura iz Murske Sobote. Obljubljeno jim je bilo, da bodo dobili približno deset milijonov evrov. To se sliši veliko, vendar za tako veliko podjetje, kot je Mura, ni ravno tako.

Pomoč uspešnim programom

Drugi večji uspeh Stupisa je povezan z njegovim stalnim sodelovanjem v programskem svetu. Tam se socialni partnerji trudijo prilagajati naše gospodarstvo pogojem notranjega trga Evropske unije. V ta namen so sprejeli program, ki je namenjen samo tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji. Izvajati so ga začeli pred dvema letoma, prihodnje leto se zaključuje. Vsa ta leta lahko družbe te dejavnosti konkurirajo na razpisih, ki so namenjeni različnim področjem delovanja, kot je spodbujanje konkurenčnosti, sodelovanje na mednarodnih sejmih, kadrovske, tehnološke in druge rešitve. Program je dokaj odprt za različne možnosti in družbe se nanj močno zanašajo. Težava je le v tem, da sredstev za vse rešitve ni dovolj, le desetina idej je bilo zares finančno podprtih. V letu 2002 so tako usnjarskopredelovalne družbe pripravile programe za 2,3 milijarde sredstev, odobreno pa jim jih je bilo le 208 milijonov, tekstilne družbe so

V letu 2002 je ugasnila proizvodnja v kar dvajsetih podjetjih s področja tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije.

V stečaj so šli: Valido, d. o. o. (Labod), Ptuj; Scala Zarja, Petrovče; Rejta, Horjul; Bača, Podbrdo; Valido Stil (Labod), Ptuj; Kors, Rogaška Slatina; Tekstil, Prosenjakovci; A-Grad, Trbovlje, E-šport (programiran stečaj); Dol-TEX, Krka; Tex Fashion; Modna konfekcija in Trikotaža; Labod Libna, Krško.

Prisilne poravnave so bile v podjetjih: Merinka, d. d., Maribor; Induplati Tekstil, Jarše; Tekstilna tovarna Prebold; Pik Tekstil, d. o. o., Maribor; Mik, Prebold; Inini, Ljubljana; Pik, d. d., Maribor.

pripravile programe za 5,8 milijarde, od tega so dobile le 481 milijonov. Skupaj to pomeni 8,1 milijarde potreb in le 689 odobrenih sredstev. To je premalo, da bi bilo manj presežnih delavcev, stečajev in prisilnih poravnav, meni Rozman. V letu, ki je pred nami, je v ta namen odobrenega skoraj dvakrat več denarja, kar milijarda in 233 milijonov.

To je velik uspeh sindikalnega boja, vendar se bo spremenila ena od pomembnih postavk financiranja programov. Za ta sredstva namreč ne bodo mogla več konkurirati podjetja v težavah, ampak uspešna, ki imajo jasno vizijo razvoja in so v preteklosti že dokazala, da lahko konkurirajo na trgih EU in tam tudi preživijo. Ti ukrepi so po mnenju sindikatov pozitivni, prav tako pa jih pozitivno ocenjujejo vodilni iz podjetij, ki jim je bil program predstavljen.

Problem prezaposlovanja delavcev

Stupis je lahko ponosen še na en uspeh. V dogovarjanju s socialnimi partnerji so v letošnjem letu dosegli, da je bil na ministrstvu za delo družino in socialne zadeve sprejet program za prezaposlovanje presežnih delavcev v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji in velja le za to dejavnost. Z njim je predvideno nekaj manj kot milijardo in pol denarja za projekte evidentiranja potencialno brezposelnih kot tudi tistih brezposelnih, ki so že prijavljeni na zavodu. V sodelovanju s strokovnjaki na zavodu za zaposlovanje želijo te delavce čim prej spet aktivno vključiti v eno od oblik zaposlovanja. Neposredno bo delavcem skozi programe namenjenih 800 milijonov, preostalo bodo dobila podjetja in družbe, ki bodo zaposlovale težje zaposeljive delavce. Vsako podjetje bo tako za npr. zaposlitev invalida 3. stopnje dobilo tisto leto približno milijon in pol tolarjev. Ima pa ta program slabost, ki bo najbrž močno ovirala njegovo delovanje. Ministrstvo je namreč preko območnih enot zavoda za zaposlovanje za leto 2003 evidentiralo na podlagi zdajšnjih uradnih podatkov manj presežnih delavcev, kot sta jih gospodarska zbornica in sindikat. Stupis je do septembra letošnjega leta evidentiral še dodatnih 850 presežnih delavcev, ki še niso prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. Denarja

Nadaljevanje na 7. strani

Dolgoletnega sekretarja Sindikata državnih in družbenih organov Slovenije (SDDO) smo zaprosili za nekakšno letno inventuro. Govorili smo zlasti o spremembah normativnega položaja javnih uslužbencev, na kar je v veliki meri vplival tudi SDDO in njegov sekretar osebno. Za njegovo prizadevnost so mu izrekli priznanje tudi delegati na nedavni skupščini tega sindikata, ki so mu soglasno poverili, da še naprej opravlja sekretarsko delo. Govor je bil tudi o posledicah preimenovanja SDDO v Sindikat javnih uslužbencev.

S katerimi predpisi ste se ukvarjali letos?

Ščernjavič: Na prvem mestu je zakon o javnih uslužbencih, ki je nastajal kar dobra štiri leta in je v tem času doživel več kot 40 variant. Ker smo med njegovim nastajanjem na različne načine dosegli, da je vanj vgrajenih veliko naših predlogov, smo skupaj z drugimi sindikati z vlado podpisali tudi posebno izjavo o stopnji njegove usklajenosti med socialnimi partnerji.

Kaj štejete za najpomembnejši dosežek SDDO pri tem zakonu?

Ščernjavič: Po mojem mnenju je vrh naših dosežkov zapisan v 26. členu zakona. V prvi točki tega člena piše, da se za uresničevanje socialnega partnerstva na področju delovnih razmerij v državni upravi in organih lokalnih skupnosti ustanovi stalno telo. To bo nekakšen mini ekonomsko-socialni svet, ki ga moramo še postaviti na noge. Takšne določbe ni v nobenem drugem zakonu. To rešitev smo dosegli s pogajanjem in tudi s sodelovanjem na sejah matičnega delovnega telesa državnega zbora. Sodeloval sem na vseh sejah odbora za notranjo politiko, ko je obravnaval ta zakon. Moram reči, da sem imel pri tem veliko podporo predsednika odbora Maksimilijana Lavrinca iz LDS in tudi Mirana Potra iz ZLSD.

Kakšno pa je bilo sodelovanje s predlagateljem zakona?

Ščernjavič: Z ministrom Radom Bohincem in državnim sekretarjem Gregorjem Virantom smo korektno sodelovali. Oba sta se odzivala na vabila za seje republiškega odbora, konference in delovne posvete in na njih tvorno sodelovala.

Kakšne pa bodo pristojnosti sindikata po 26. členu zakona?

Ščernjavič: Pred sprejetjem slehernega predpisa, ki vpliva na delovna razmerja in položaj javnih uslužbencev, mora pristojni minister ali kar vlada reprezentativnim sindikatom omogočiti, da o njem podajo svoje mnenje v razumnem roku. Če sindikat poda mnenje, ga mora predlagatelj upoštevati ali sindikat povabiti k usklajevanju. Če se predlagatelj s sindikatom ne uspe uskladiti, lahko akt vseeno sprejme, vendar mora v obrazložitev navesti, zakaj sindikalnih predlogov ni upošteval, in to poslati sindikatom.

Lahko kot pozitivnega omenite še kakšen člen?

Ščernjavič: Mednje moram uvrstiti na primer 38. člen, ki govori o delu komisije za pritožbe. Ko se ta komisija izreka o pritožbah zoper sklepe o pravicah in obveznostih javnih uslužben-

Pogovor z Dragom Ščernjavičem, sekretarjem Sindikata državnih in družbenih organov Slovenije

Preimenovanje bo sindikate spodbujalo k povezovanju

Drago Ščernjavič

cev, je dolžna na obravnavo povabiti tudi predstavnike reprezentativnih sindikatov dejavnosti in poklicev.

Po 39. členu pa se mora komisija za pritožbe na zahtevo reprezentativnega sindikata izreči tudi o pravem vprašanju, ki vpliva na odločanje o pravicah in dolžnostih večjega števila javnih uslužbencev.

Pomemben je tudi 43. člen, saj predlagatelj kadrovskih načrtov zavezuje, da sindikatom omogočijo izraziti mnenje. Ta akt je zelo pomemben, saj je podlaga za določanje mase plač in drugih prejemkov.

Kako pa bo sindikat sodeloval pri reorganizacijah?
Ščernjavič: V tem primeru je treba po 161. členu zakona sprejeti program reševanja trajno presežnih javnih uslužbencev in tudi delavcev, za katere je predvidena premestitev na delovna mesta z nižjim nazivom. Predlog nove sistematizacije in programe reševanja presežnih uslužbencev mora predstojnik poslati reprezentativnim sindikatom. Če mu sindikat posreduje svoje mnenje, ga mora predstojnik obravnavati in se po potrebi s sindikatom posvetovati. Če se o sistematizaciji in programu s sindikatom ne more uskladiti, mora predlagatelj pisno obrazložiti, zakaj predlogi sindikata niso upoštevani.

Kdaj pa bo zakon o javnih uslužbencih začel veljati?

Ščernjavič: Zakoni, ki urejajo delovna razmerja javnih uslužbencev, se z novim zakonom uskladijo v letu dni od začetka njegove uporabe. Zakon pa se bo začel uporabljati leto dni po začetku veljavnosti, torej julija 2003. Na podlagi zakona bo treba sprejeti dvanajst novih uredb, dve se že pripravljata.

Sodelovali ste tudi pri sprejemanju novega sistemskega zakona o državni upravi, kaj ste dosegli?

Ščernjavič: Za uspeh štejem zlasti 26. člen, ki po amandmaju, sprejetem na naš predlog, določa, da mora predlagatelj sprememb akta o sistematizaciji in notranji organizaciji pridobiti mnenje reprezentativnega sindikata. To je za delavce zelo pomembno, saj bo ukinjena večina od 53 sedaj samostojnih organov v sestavi in bo zaradi tega veliko reorganizacij. Za zaposlene je pomemben tudi 76. člen, po katerem morajo ministrstva in drugi organi, ki bodo ob reorganizacijah prevzemali nove naloge, prevzeti tudi delavce, ki na njih delajo. To je pomembna varovalka, ki sem jo v veliki meri izbral tudi osebno.

Kakšno ureditev pa ste dosegli v zakonu o javnih agencijah?

Ščernjavič: Teh agencij je sedaj 14, kmalu pa jih bo še več. Tudi v javnih agencijah se uporablja zakon o javnih uslužbencih. Predlagatelji morajo zato pred obravnavo aktov o sistematizaciji na sejah svetov ali drugih organov pridobiti mnenje reprezentativnega sindikata.

Dobili smo tudi nov zakon o inšpekcijah; kaj pa ste v njem dosegli?
Ščernjavič: Ni nam uspelo prodreti s predlogom, da bi vse inšpekcije združili. Dosegli pa smo, da bo za različne inšpekcije oblikovano skupno koordinacijsko telo. Pa zakonu bo pristojno za obravnavo skupnih vprašanj vseh inšpekcij. Republiški odbor SDDO bo tej koordinaciji verjetno predlagal, naj usklajuje urejanje delovnih razmerij različnih inšpektorjev.

Drugi najpomembnejši zakon je verjetno tisti o razmerjih plač. Kaj ste dosegli v tem zakonu?
Ščernjavič: Tudi ta zakon je nastajal štiri leta in bili smo zraven vse od začetka. Mislim, da zakon ni slab. Določa skupne temelje uveljavljanja načela enakega plačila za primerljiva delovna mesta. Pomembno je tudi, da bo zagotavljal preglednost in stimulatvost plač. Zakon je dober tudi zaradi tega, ker vlado in sindikate zavezuje k določenemu ravnanju, na kar nekateri že pozabljajo.

Velik uspeh je tudi to, da smo v času priprave zakona dobili tri obsežne analize izplačil. Najbogatejša je analiza, ki smo jo prejeli konec leta 2001. Vsebuje namreč podatke o plačah za 130.000 zaposlenih javnih uslužbencev. V analizi so prikazani količniki delovnih mest, dodatki, osnovne bruto plače po delovnih mestih (brez minulega dela in stimulacije) ...

In kaj so pokazale te analize?
Ščernjavič: Delo vseh 2200 zaposlenih v sodstvu v primerjavi z drugimi zaposlenimi v javnem sektorju je bistveno podcenjeno. Podcenjeno je tudi delo številnih uslužbencev upravnih enot in ministrstva za obrambo. Pri plači je prikrajan tudi del zaposlenih v davčni upravi. Ker zakon to omogoča, pričakujemo, da se bodo te krivice postopno popravile.

Seveda pa z dosedaj narejenimi analizami še nismo povsem zadovoljni, saj se v povprečjih skrivajo tudi plače nosilcev funkcij. Primerjave med strokovnimi delavci in administrativno-tehničnimi bi bile bolj objektivne.

Kako pa bo zakon rešil problem prevelikih plačnih razponov?

Ščernjavič: Po novem zakonu se bodo razmerja med najvišjo in najnižjo plačo s sedanjih 1 : 13 v štirih letih zmanjšala na 1 : 10, do leta 2008 pa na 1 : 7. To štejeemo za uspeh SDDO, saj smo bili edini, ki smo to zahtevali.

Za zmanjšanje nesorazmerij v plačah bo namenjena polovica mase za indeksacijo plač.

S čim pa ste se v SDDO še ukvarjali?

Ščernjavič: Vodili smo več ustavnih sporov, dva smo že dobili, na dve odločbi pa še čakamo. Uspeli smo pri dveh uredbah o količnikih in dodatkih, ki ju je vlada odzvala zaposlenim. Spor z zvezi z zbiranjem podatkov je izzval ve-

Sandi Bartol:

Boj za omejitev nedeljskega dela bomo nadaljevali

Sandija Bartola, sekretarja Sindikata delavcev trgovine Slovenije, smo zaprosili za oceno dosežkov prizadevanj za omejitev nedeljskega in prazničnega dela.

Povedal je: "O obratovalnem času prodajaln smo imeli 11 krogov pogajanj. Čeprav smo z delodajalci že uskladili rešitev, ki bi bila za delavce relativno ugodna, so ti kasneje z lobiranjem doslegli, da je sprememba zakona o trgovini zdaj napisana zlasti po njihovi meri. V tej zakonski spremembi pa je za nas dobro zlasti to, da je delo ob nedeljah in praznikih ter ponoči opredeljeno kot delo v manj ugodnem delovnem času. Novela zakona tudi določa, da mora trgovec za takšno delo pridobiti soglasje zaposlenih."

Ker s tem nismo zadovoljni, smo se v tem tednu srečali z ministrico Teo Petrin in ji predlagali, naj vloži nov predlog sprememb tega zakona. Podobno kot sindikat tudi ministrstvo meni, da je treba urediti dodatek za delo v manj ugodnem delovnem času. Ker so delodajalci izzigrali delo posebne strokovne skupine za pripravo sprememb zakona, delovala je pri gospodarskem ministrstvu, ministrica čuti moralno obvezo, da posreduje pri delodajalcih. V začetku januarja bo zato sklicala skupen sestanek predstavnikov delodajalcev in sindikatov, na katerem naj bi z njenim posredovanjem prišli do dogovora o ustreznem plačilu za delo v manj ugodnem delovnem času. Ministrica nam je še zagotovila, da nam bo poslala predlog obrazca za prijavo urnika obratovalnega časa,

da bomo lahko nanj dali pripombe. Najpomembnejše je, da delodajalec soglasja zaposlenih ne sme pridobiti mimo sindikata. Ta obrazec bo zelo pomemben, saj bo na njegovi podlagi tržna inšpekcija lahko ugotavljala nepravilnosti in tudi ukrepala.

Za 14. januar načrtujemo razširjeno sejo republiškega odbora, na kateri bomo znova ana-

lizirali razmere in se dogovorili o nadaljnjih aktivnostih. Če z doseženim ne bomo zadovoljni, se bomo dogovorili tudi za zbiranje podpisov za referendum o odpisnem času prodajaln. Pri tem nam računamo na podporo medijev in javnosti, ki se je v javnomnenjskih anketah močno postavila na našo stran."

F. K.

Nadaljevanje s 4. strani

rekel, da sem prispeval k izboljšanju političnega komuniciranja, spoštovanju pravnih norm, spoštovanju pravic ljudi do spodobnejšega življenja, bom vedel, da sem uspešno zaključil svojo aktivno kariero.«

Kot Doro sam pravi, ima rad najprej ljudi, za njimi morje in kot tretje gibanje. Vse to poskuša spontano združiti in misli, da mu to tudi uspeva.

Na naše vprašanje, zakaj si včasih vztrajno prizadeva, da se na videz nepomembna formulacija napiše po njegovo in s tem kolegov ne pridobi zase, ampak proti sebi, odgovarja: »Mislim, da je to posledica mojih načel, ki sem jim zvest že od mladosti. Včasih delam tudi napake in to tudi priznam. Moja nestrpna reakcija je običajno povezana s tem, da neumnosti organsko ne prenašam. Mislim na ljudi, ki papirjev niso niti prebrali, saj na seje prihajajo z nedol-

žnimi. Posamezniki skušajo včasih na zadevo vplivati s svojo pozo, kar je povsem preživelo. Mislim, da je sedanjí čas zaostriš kriterije in da skozi filtre ne gre vse, sploh pa ne neumnosti. Zahtevnost našega dela je vsak dan večja. Na razpravo je treba biti pripravljen, kar pomeni, da moraš problematiko poznati. Govoriti na pamet in tjavendan je pase. Ne moreš mlatiti prazne slame, ker če cepec udari v prazno, se to sliši. Svoja stališča moraš najprej znati argumentirati in se z njimi tudi konfrontirati z drugimi.

Moti me le to, da mi dajejo politične oznake, ki z menoj nimajo nič skupnega. Tega je bilo v preteklosti več, verjetno zaradi mojega brata, poslanca SDS.

Seveda se zavedam, da imam pred kolegi kakšno prednost. Ker natančno vem, kaj bi rad povedal in nimam problemov sam s sabo, s lahko najdem tudi prave besede.«

Franček Kavčič

Nadaljevanje s 5. strani

bo tako najbrž premalo za vse dobre namene in programe zaposlovanja.

Stavka ni rešitev

Stupis je bil v iztekajočem se letu aktiven na različnih področjih, da bi z različnimi ukrepi rešil, kar se v tej dejavnosti rešiti še da. Predlagali so ukrepe na področju zaposlovanja, pomoči nezaposlenim, davčne politike, spodbujanja izvoza, subvencije obrestnih mer. Te ukrepe so uskladili z delodajalci in gospodarsko zbornico, le država si je spet zatiskala ušesa. Sindikati so zato pripravili v javnosti zelo od-

mevno akcijo. Petindvajsetim najodgovornejšim v državi so poslali anketne liste, s katerimi so želeli spoznati njihovo mnenje o težavah tekstilne in usnjarske industrije. S tem so jim sporočili, da so oni najbolj odgovorni in dovolj dobro plačani, da najdejo te rešitve. Dobili so le šest odgovorov, ki so bili vse prej kot konstruktivni, tudi kakšnih konkretnih rezultatov najprej ni bilo videti. Da se je vendarle premaknilo, je bila potrebna še ena odmevna akcija. Pripravili so soočenje predsedniških kandidatov in odziv je bil dober. Očitno so s temi akcijami končno le stopili na prave žulje in številke v proračunu so za naslednje leto višje.

O stavki kot skrajni obliki sindikalnega bo-

ja Stupis ne razmišlja. Menijo, da stavka ni glavni ključ do rešitve problemov in bi lahko imela nasprotni učinek. Zakon so dobili, programi že tečejo in te poti bi morale zadostovati za ozdravitev dejavnosti. Na ceste bodo tekstilci šli le, če bo ignoranca države prevelika. Takrat pa obljublajo dobro organizirano in premišljeno široko akcijo, ki ne bo potekala za zidovi tovarn.

V Stupisu se pripravljajo tudi na svoj kongres, ki bo spomladi. Namenoma ga organizirajo nekaj mesecev po kongresu ZSSS, saj so želeli najprej spoznati organizacijske spremembe v ZSSS. Ker te niso velike, tudi priprave na njihov kongres niso preveč burne.

Mojca Matoz

liko zanimanja, saj gre tudi za to, ali lahko delodajalec pregleda podatke o posamezniku pri zdravniku in v njegovi banki.

Sodnih sporov imamo veliko, nekaj jih dobimo, vseh pa ne. Uslužbenec, ki je v bolniški šest mesecev, ima pravico do solidarnostne pomoči. Ker ponekod tega niso hoteli izvajati, smo odgovorne tožili in uspeli. Številni skupinski in posamični spori pa trajajo več let. Med njimi je tudi spor o uslužbenških certifikatih, ki se je po sedmih letih vrnil na prvostopenjsko sodišče.

Novi statut SDDO je izzval različne komentatorje, kaj se je v resnici spremenilo?

Ščernjavič: Že pred štirimi leti smo sprejeli statut sindikata javnih uslužbencev, vendar smo ga kasneje zamrzili. Sedaj smo to obno-

vili in v enem letu bomo organiziranost uskladili z njim. Republiški odbor je tudi pooblaščen, da po potrebi opravi manjše redakcijske spremembe.

Nov naziv sindikata je širok in ima v sebi elemente povezovanja. Bistveno je, da smo bili že do sedaj odprti za povezovanje z drugimi sindikati, saj so se nam pridružili že sindikat carinikov, sindikat Sove, Sindikat ministrstva za obrambo in še nekateri. Na podlagi novega statuta bomo dali pobudo za sodelovanje še komu. Prepričani smo, da bo že preimenovanje v sindikat javnih uslužbencev druge sindikate spodbujalo k sodelovanju, ne vemo pa, koliko povezovanja bo iz tega nastajalo. Mislim pa, da bi se interesno povezani sindikati lahko do-

govorili za stalne oblike sodelovanja. Mogoče bi se lahko dogovorili tudi o nekakšnem skupnem vodstvu in si naloge porazdelili med seboj.

Kako pa ste po novem statutu povezani v ZSSS?

Ščernjavič: Smo člani ZSSS in to bomo tudi ostali. Smo pa nekoliko drugačni kot drugi sindikati in ne potrebujemo vseh strokovnih služb ZSSS, saj nekatere naloge opravljamo sami. Moramo se torej o nekaterih zadevah še dogovoriti, saj smo v primerjavi z drugimi sindikati organizirani drugače in v veliki meri sami skrbimo za zaščito pravic in uveljavljanje interesov članstva.

Franček Kavčič

Anketa med delegati 4. kongresa ZSSS

Potreben je preboj v medije

Na 4. kongresu ZSSS se je zbralo 128 delegatov iz vse Slovenije. Nekatere smo povprašali, kako ocenjujejo delo ZSSS v minulem mandatnem obdobju in kakšne naloge čakajo ZSSS v prihodnosti.

Prav je, da se ZSSS ukvarja z najširšimi družbenimi vprašanji

Franc Žaberl, Radovljica

Pri delu ZSSS opažam pozitivne premike. Veseli me, da so Svobodni sindikati začeli delovati tudi na širšem družbenem področju. To pomeni, da ZSSS zanima tudi življenje delavcev in ljudi nasploh, ne samo v procesu dela. Zdi se mi prav, da se Svobodni sindikati ukvarjajo tudi z reformo zdravstva, šolstva, socialnega skrbstva, javne uprave, sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja in z drugimi najširšimi družbenimi vprašanji. Zaradi tega postaja ZSSS spoštovanja vredna družbena sila. Žal pa imamo v Sloveniji preveč sindikatov. Ne vem, ali je za to kriva ZSSS, vem pa, da bi se morali sindikati med seboj

bolj poenotiti, saj si vsi prizadevamo za blaginjo istih delavcev.

ZSSS pomaga sindikatom dejavnosti

Delo ZSSS ocenjujem pozitivno, saj je naša sindikalna centrala delala kooperativno in vedno priskočila na pomoč vsakemu sindikatu dejavnosti. Morda bi skupne strokovne službe ZSSS lahko sindikatom še nekoliko več pomagale. Veliko bitko je naša Zveza izbojevala ob sprejemanju novega zakona o delovnih razmerjih. ZSSS je s pogajanjem in dialogom uspela ohraniti in uzakoniti vse poglavitne delavske pravice.

Z zadovoljstvom ugotavljam, da ZSSS zelo aktivno pomaga našemu sindikatu delavcev v trgovini v boju za ustrezen obratovalni čas v trgovinah in pri uveljavljanju pravice do počitka ob nedeljah in državnih praznikih.

Nevenka Knapič, Zalec

Iz leta v leto bolj zreli

Delegat na kongresu ZSSS sem že tretjič. Zdi se mi, da se ZSSS razvija v pravo delavsko organizacijo, ki je iz leta v leto bolj učinkovita in uspešna. Postaja vedno bolj zrela. Največ so Svobodni sindikati dosegli pri reformi sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja in ob sprejemanju novega zakona o delovnih razmerjih. Če ne bi bilo ZSSS, bi bila oba zakona za delavce mnogo slabša. Pri delu ZSSS pa pogrešam več odprtosti do drugih sindikatov oziroma sindikalnih central. Sindikati lahko še več dosežemo, če se bomo

Peter Jančar, Litija

znali ustrezno poenotiti.

Odločilno je delo sindikatov v podjetju

Verjetno sem med najmlajšimi delegatkami na kongresu, saj sem članica ZSSS samo nekaj več kot leto dni. Kljub temu pa moram reči, da delo Svobodnih sindikatov ocenjujem dobro, sicer se vanje sploh ne bi včlanila. Delam na področju varovanja

komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami sem se včlanila, ker se mi ni zdelo prav, da nam delodajalci kršijo delavske pravice.

Za vsak sindikat je odločilno delo sindikalnih zaupnikov in članov v podjetjih. Delavci si lahko izborijo svoje pravice samo sami, sindikalna centrala pa jim lahko samo pomaga. Sama se lahko samo zahvalim za vso pomoč območnemu in republiškem odboru našega sindikata, pa tudi centrali.

Dobro organizirani protestni shodi

Stanko Podgorelec, Ormož

Dobro je, da se je ZSSS uveljavila kot pomemben socialni partner v ekonomsko-socialnem svetu, kjer sodelujejo tudi delodajalci in vlada. Po drugi strani pa se ZSSS zaradi sodelovanja republiških vodstev nekaterih sindikatov dejavnosti preveč ukvarja sama s seboj. ZSSS premalo skrbi tudi za pogoje dela območnih organizacij ZSSS, ki nosijo največje breme dela s članstvom. Najbolj se je ZSSS izkazala z organizacijo protestnih shodov tako v Ljubljani kot v različnih evropskih metropolah, ki so bili zares dobro organizirani. Pri tem pa me je motilo, da smo hodili na protestne shode v Ljubljano delavci s periferije, mnogi Ljubljančani pa so se nam dobesedno posmehovali.

Čim prej je treba sprejeti zakon o kolektivnih pogodbah

V zadnjih letih so marsikdaj poskušali zmanjšati obseg delavskih pravic, vendar so Svobodni sindikati to vselej preprečili. Še naprej bo ZSSS imela pomembne naloge na zakonodajnem področju, saj so pred nami pogajanja o novem zakonu o kolektivnih pogodbah. Škoda, da ta zakon še ni sprejet. Bojim se, da bodo nekateri delodajalci to poskušali izkoristiti. Na področju energetike pa bodo morali Svobodni sindikati v procesu privatizacije in ob odprtju energetskega trga čim več storiti za zaščito zaposlenih.

Darinka Banovec, Novo mesto

Sodelovanje v socialnem dialogu

Med številnimi nalogami ZSSS se mi zdi najbolj pomemben boj za boljše socialno varnost delavcev. ZSSS si bo morala še naprej prizadevati za odpiranje novih delovnih mest in za zmanjševanje števila brezposelnih.

Pomembna so tudi prizadevanja za reformo zdravstvenega zavarovanja. Zavarovanci, ki potrebujemo zdravniško pomoč, ne smemo biti samo številke. Pomembne naloge čakajo ZSSS pri pogajanjih

o novem zakonu o kolektivnih pogodbah. Sicer pa je trajna naloga sindikatov na vseh ravneh sodelovanje v socialnem dialogu.

V ospredju ostajajo prizadevanja za zaščito delavskih pravic

Tudi v prihodnje bo osnovna naloga ZSSS boj za zaščito delavskih pravic. Med prednostne naloge ZSSS sodi tudi pomoč pri razvoju

Lučka Bezljaj Skok, Ljubljana

Jože Kopinja, Lendava

Lojz Horvat, Dornava

soupravljanja delavcev. V naslednjem obdobju bomo morali v Svobodnih sindikatih veliko postoriti tudi za usposabljanje sindikalnih zaupnikov in vseh članov. Samo ustrezno usposobljeni bomo lahko učinkovito ščitili pravice delavcev.

Za soupravljanje delavcev

V zadnjem času čedalje več naših podjetij prevzemajo tujci. Pri tem bi morala država skrbno paziti, da ne bi prihajalo do sovražnih prevzemov. Sindikati pa morajo vztrajati, da vsi delodajalci, tudi tujci, dosledno spoštujejo našo delovnopravno zakonodajo in kolektivne pogodbe.

Prav tako je potrebno razvijati soupravljanje delavcev v podjetjih, pa naj bodo v domači ali tuji lasti. ZSSS ima pomembne naloge tudi na področju negospodarstva, zlasti pri zaščiti delavskih pravic.

Sergej Čas, Crno'nelj

O delu ZSSS se premalo sliši v medijih

ZSSS je v obdobju med obema kongresoma storila veliko, čeprav bi morali biti Svobodni sindikati glede na svojo številčnost bolj prodorni. Naše akcije bi morale biti bolj odmevne tudi v medijih. Če ne gre drugače, bo treba zakupiti določen programski čas v elektronskih medijih in javnost in članstvo tako obvestiti o našem delu in prizadevanjih. Nenavadno je, da imamo denimo sindikati v svetu RTV svojega predstavnika, v programu pa nas skoraj ni opaziti. Še najbolj odmevni so bili protestni shodi, ki jih je organizirala ZSSS. Brez njih bi bilo naše delo bolj malo opazno. Sicer pa se mi zdi, da bi morali še bolj konstruktivno sodelovati z drugimi sindikati, saj bomo skupaj močnejši.

Jože Sapač, Rakičan

Največ je bilo narejenega na zakonodajnem področju

Zdi se mi, da je ZSSS največ naredila na področju delovnopravne zakonodaje, kjer je s socialnim dialogom in pogajanji dosegla marsikaj. Po drugi strani pa se mi zdi, da je ZSSS še vedno premalo prepoznavna v javnosti, kar velja tudi za sindikate dejavnosti. Menim, da bi morali biti Svobodni sindikati bolj prisotni v medijih, ki marsikdaj naše aktivnosti popolnoma prezrejo. Javnost bi morali nenehno "bombardirati" z našimi akcijami, stališči in pobudami. Spremembe na področju informatike nam to tudi omogočajo. Ta čas je za nas v Sindikatu KNG najbolj aktualno, da predstavniki delodajalcev nočejo podpisati panožne kolektivne pogodbe, ki je bila usklajena na pogajanjih. Zdaj bi morali iti v boj vsi, ki smo povezani v ZSSS.

Marin Žagar, Celje

Za pravice delavcev se je bilo treba boriti

Najbolj pomembno se mi zdi, da smo po za-
slugi ZSSS dobili nov zakon o delovnih raz-
merjih, ki upošteva tudi interese delavcev. Zelo pomembno vlogo je ZSSS odigrala tudi na po-
gajanjih o reformi pokojninskega in invalidske-
ga zavarovanja. Na protestnem shodu za var-
no starost, ki ga je ZSSS organizirala v Ljub-
ljani, sem bila tudi sama. Žal pa so mnogi ljudje
premalo obveščeni, kaj v Svobodnih sindika-
tih delamo in kaj smo dosegli. Samo po sebi
se jim zdi umevno, da imamo zaposleni tak-
šne pravice, kot jih imamo. Mnogi sploh ne vedo, da se je bilo za te
pravice treba boriti.

Danica Merlin, Domžale

T. K.

Sindikalna lista

December 2002

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.363,00
– polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.180,00
– znižana dnevica (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.518,00

2. Kilometrina (od 25. 6. 2002 dalje)	54,75	54,75
(od 9. 7. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 23. 7. 2002 dalje)	54,84	54,84
(od 20. 8. 2002 dalje)	55,41	55,41
(od 3. 9. 2002 dalje)	55,50	55,50
(od 17. 9. 2002 dalje)	56,16	56,16
(od 1. 10. 2002 dalje)	56,22	56,22
(od 29. 10. 2002 dalje)	55,83	55,53
(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94
(od 26. 11. 2002 dalje)	52,26	52,26
(od 10. 12. 2002 dalje)	53,70	53,70

3. Ločeno življenje*	93.923,00	63.880,00
----------------------	-----------	-----------

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2002)		
– po SKPGD (na delovni dan)	690,00	690,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	68.964,00	53.534,00
– za 20 let	103.446,00	80.301,00
– za 30 let	137.928,00	107.068,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	469.614,00	708.693,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	140.884,00	107.068,00
– ob smrti v ožji družini	70.442,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 12. 2002)	103.643,00	103.643,00
-------------------------------------	------------	------------

5. Zajamčena plača (od 1. 12. 2002)	50.559,00	50.559,00
-------------------------------------	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust

– najmanj (od 26. 4. 2002)	125.805,00	
– ali največ	165.305,00	125.805,00
(70 % povprečne slovenske plače)		

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.
3. Regres za letni dopust v gospodarstvu (najnižji – minimalni znesek) je določen z Aneksom h kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti 26. 4. 2002.

Strokovna služba ZSSS

Delo v sindikatu teče kot namazano

Pogovarjali smo se z Dragom Bonom, ki že tretji mandat vodi SKEI družbe Adria Mobil

Drago Bon "služi" tretjič zapored kot predsednik SKEI. Prvi mandat je začel v bivši družbi Adria Karavan, nadaljeval pa v družbi Adria Mobil, naslednici Adrie Karavana. Doživel je, kot pravi sam, najtežje čase bivše Adrie Karavan, tudi gladovno stavko tridesetih delavcev. Trajala je kakih štirinajst dni v protest proti nameram takratnega francosko-slovenskega vodstva, da podjetje poceni kupi in preseli proizvodnjo v Francijo. Vendar se zaposleni niso dali. Sledil je stečaj Adrie Karavana, vseh njenih 200 delavcev pa se je prežaposlilo v vzporednem podjetju Adrii Mobilu. Začeli so tako rekoč znova in zaradi težkega finančnega položaja so zaposleni v stečajnem postopku Adrie Karavana priznane jim terjatve vložili v Adrio Mobil kot svoj lastniški delež. Tako so zaposleni postali lastniki 13,4-odstotnega deleža družbe.

Kakšna družba je Adria Mobil danes?

Leta 1995 smo začeli z ničle. Bilo nas je zaposlenih 207, zdaj nas je 540. Glavni izdelek so počitniške prikolicice, vendar njihovo mesto že prevzemajo avtodomi. Pravkar kupujemo podjetje E-vent iz Kroke, ki izdeluje pet, šest tipov jadrnic in motornih jaht. Ustanavljamo tudi podjetje Adria-Croatia na Hrvaškem, ki se bo ukvarjalo s turizmom. Zakupilo bo kapacitete v marinah, zasidrilo v njih nekaj bark, postavilo nekaj svojih hišk in avtodomov in jih oddajalo v najem. 'Hiška' je naš novi izdelek, imenovan 'Adria-home', okoli sedem metrov in pol dolga in tri in pol metra široka hiša. Na izbrano lokacijo se jo prepelje s tovornjakom in postavi na betonske temelje.

Po tem odgovoru sodeč so poslovni rezultati dobri?

Rezultati so dokaj dobri. V glavnem prodajamo v Evropo, na področju bivše Jugoslavije, vključno s Slovenijo, pa zaslužimo kake štiri odstotke prihodka.

Včasih smo izdelali do deset prikolic na dan, zdaj pa 30 do 35, odvisno od modela in z dosti manj zaposlenimi kot v preteklosti. Izdelujemo kakih 45 do 50 osnovnih modelov prikolic ter okoli 150 izpeljank za vsako državo, ker imajo države različne tehnične predpise. Naša poslovna sezona se zaključi konec junija. Takrat sindikat organizira piknik, s prvim julijem pa začnemo novo poslovno sezono.

Kam gre dobiček Adrie Mobila?

V celoti ga vlagamo v nove programe, pripravljamo pa se tudi za gradnjo novih prostorov v Bršljinu v Novem mestu. Tja naj bi se preselili že leta 2004.

Ali v sindikatu dobivate podatke o poslovnem položaju podjetja?

Sam sem dovolj blizu virom podatkov, vodstvo mi jih pa na mojo željo tudi priskrbi. Uprava sindikatu nikoli še ni dejala, naj ne vtikamo nosu v poslovanje, češ da to ni naša stvar ali kaj podobnega.

Koliko delavcev je članov SKEI? Slišali smo, da ste pri nabiranju novih članov neutrudni.

Po štetju po zadnji akciji vključevanja novih članov pred kratkim, ko smo jih včlanili 15 delavcev, nas je bilo v SKEI včlanjenih 390 zaposlenih. Takšne akcije imamo pri nas vsako leto. Pri njih mi pomagajo delovodje in člani izvrš-

Drago Bon: Vsi člani izvršnega odbora so vključeni v vodenje posameznih aktivnosti sindikata, vzgajam pa tudi svojega naslednika na mestu predsednika.

nega odbora. Za včlanjevanje agitiramo tudi med izleti in ob standardnih sindikalnih aktivnostih. Predlani ob novem letu denimo se je nanovo včlanilo 80 delavcev.

Dobro je organizirano tudi obveščanje zaposlenih. Podjetje izdaja časopis, v katerem je prostor tudi za sindikalne novice in obvestila, skrbim pa tudi za športni kotiček v njem. Ta je namreč pomembna rubrika, saj je športno sindikalno udeleževanje v Novem mestu zelo razvito. Že 40 let potekajo v Novem mestu delavske športne igre, ki imajo iz leta v leto več udeležencev. Lani smo celo ustanovili športno društvo, tako da sindikat vsaj finančno ni več obremenjen s športnimi delavskimi igrami. Seveda pa sindikat sodeluje pri pripravi iger.

Kdo pa polni žiro račun tega športnega društva?

Naš marketing, marketing Adrie Mobil. To je v letnem planu zagotovljeno. Lani je društvo dobilo štiri milijone tolarjev za trenirke in drugo opremo. V dvajsetih športnih panogah sodeluje okoli 100 zaposlenih iz Adrie Mobil.

Ali je v Adrii Mobilu kak drug sindikat?

Nič več. Pred časom je bilo kakih 30 zaposlenih včlanjenih v sindikat Neodvisnost, pa so postopoma prestopali k nam. Predsednik je osamljen vzdržal še dve leti, potem pa je tudi on prišel po prijavnico.

Verjetno ni težko uganiti, da imate precej prikolic nameščenih v turističnih središčih za letovanje svojih delavcev?

Res je, počitniške zmogljivosti, večinoma prikolicice, imamo v več turističnih krajih na Jadranu. Večinoma so v lasti sindikata, nekaj pa jih ima tudi podjetje, ki jih na našo pobudo kupi in nam jih da v brezplačno uporabo za letovanje. Lani smo tako pridobili še eno luksuzno prikolicico. V vseh prikolicah lahko letujejo vsi zaposleni ne glede na članstvo v sindikatu. Razlika med člani in nečlani je le v tem, da sindikat članom v svojih prikolicah nudi popust, nečlani pa plačajo polno ceno.

Do zdaj sva se pogovarjala samo o lepih stvarih. Reciva še kaj o plačah!

O plačah je mogoče vedno reči, da so prenizke. To bo potrdil sleherni, ki jo prejema. Tudi menedžerji. No, pri nas so za kakih 11 odstotkov nad kolektivno pogodbo, regres vedno do-

bimo v najvišjem možnem znesku in v gotovini. Dobimo seveda tudi božičnico. Lani je je bilo po 7000 tolarjev neto za vsak mesec prisotnosti na delu za vse zaposlene ter še polovica plače slehernega. Tako je najslabše plačani delavec, ki je bil vse leto na delovnem mestu, dobil okoli 130.000 tolarjev neto božičnice.

Uhh! Ali potrebujete urednika za svoj časopis?

Že imamo urednico, hahaha. No, zaradi vsega tega sindikat tudi ne pritiska z vso silo na povečevanje plač. Na koncu koncev gre vse iz ene vreče in več kot je notri, ven ne morete dobiti.

S čim vse se ukvarja sindikat?

Z organizacijo športnih, družabnih prireditvev, izletov, letovanj, preskrbimo vstopnice za kulturne prireditve; organiziramo izobraževanje na sindikalnem področju. Pravkar poslušamo predavanja o zakonu o delovnih razmerjih.

Sindikat ima sestanke enkrat na dva meseca, če se nič posebnega ne dogaja. Informacije krožijo prek oglasne deske in internega glasila. Lani denimo so v podjetju opravili anketo o zadovoljstvu zaposlenih in sindikat je bil kritiziran, da je obveščanja premalo. Zaradi kritik smo obesili oglasno desko in dobili prostor v internem glasilu.

Kakšno pa je, po anketi sodeč, zadovoljstvo zaposlenih?

Če uporabim šolski sistem ocenjevanja, potem bi rekel, da je ocena med 3,5 in 4.

Šikaniranj vodstvenega sloja in slabih odnosov zaradi tega torej pri vas ni?

Ne, kje pa. Če se kdaj pojavi napetost med delovodji in delavci, se skušam pogovoriti s prizadetimi in njegovim vodjo, če pa še to ne pomaga, posredujem pri vodji oddelka.

In če ne pomaga niti to?

Pomaga, pomaga... Delovodje so v veliki večini starejši delavci in moram reči, da z njimi nimam težav. Vključeni so v razne športne in druge aktivnosti sindikata, zato imamo stalne stike in se tudi lažje pogovorimo.

Je pa tudi pri nas tako kot v vsakem podjetju: je jedro, ki je zadovoljno, ki rado dela, in posamezniki, ki negodujejo in niso z ničemer zadovoljni.

Pomembno za vzdušje v podjetju je tudi druženje izven delovnega časa in to vam je, kot kaže, uspelo...

Vzdušje v podjetju vsekakor ni slabo, družimo se v prostem času, kar nekaj pomeni. Si pa vsako leto tudi izmislimo kaj novega. Lani nas je 35 sindikalistov 'raftalo' na Krki...

Bog, če bi se prevrnili, bi bil sindikat z eno potezo 'obglavljen'...

Saj smo se, večkrat, in Krka je imela 14 stopinj, ha, ha,. Bilo pa je nepozabno. Letos smo na primer organizirali pohod na Gorjance, in glejte šmenta, parola 'Sto adrijašev na Trdinovem vrhu' se je v celoti uresničila. Res nas je na pohod šlo sto.

Ali ste kot dolgoletni predsednik mož za vse v sindikatu ali je člane izvršnega odbora moč angažirati za vodenje posameznih dejavnosti sindikata?

Kar se tiče športa, smo določili upravni odbor društva in njegovega predsednika, da skrbita

Gradbinci štartali že pred novim letom

Republiški odbor Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije je imel prejšnji teden že drugo sejo, po njej pa tudi seminar o zakonu o delovnih razmerjih. Kot nam je povedal Jernej Jeršan, sekretar tega sindikata, so se na seji najprej dogovorili o oblikovanju petih odborov za ožje dejavnosti, in sicer za gradbeno operativno, projektiranje, urbanizem in inženiring, montažna in zaključna dela, industrijo gradbenega materiala in vodno gospodarstvo. Jedro teh odborov bo sestavljeno iz članov republiškega odbora. Na posvetovanja pa bodo vabljeni vsi pred-

sedniki sindikatov podjetij iz dejavnosti. Poleg odborov bodo pri republiškem odboru delovale tudi komisije, in sicer za kolektivno po-

godbo dejavnosti, za organiziranost, za zdravje in varstvo pri delu in za rekreacijo.

Republiški odbor je pogajalski skupini za kolektivno pogodbo poveril nov mandat, pri njem delu pa bosta sodelovala tudi Stane Uhan in Bina Globačnik. Pogajalska skupina si bo prizadevala uveljaviti za 12 odstotkov višje osnovne plače, kot so zapisane v tarifni prilogi splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti. Po Jeršanovih besedah sta se pogajalski skupini že sestali in sprejeli rokovnik in protokol pogajanj. V sindikatu so trdno odločeni, da zaradi nesprejetega zakona o kolektivnih pogodbah pogajanja ne smejo več čakati.

Na seminarju o zakonu o delovnih razmerjih so več kot 60 udeležencem predavali Lidija Jerkič, Andrej Zorko in Mitja Šuštar. Udeleženci so postavili veliko vprašanje, zato je bil seminar zelo zanimiv. Republiški odbor načrtuje nadaljevanje seminarja v pomladanskem času.

F. K.

Seminar o zakonu o delovnih razmerjih v Colorju

Milošu Trampužu, sekretarju na območni organizaciji Ljubljane in okolice, sem izrazil potrebo po boljšem poznavanju novega zakona o delovnih razmerjih. Miloš, ki je tudi sicer vedno pripravljen pomagati, je takoj ponudil enodnevni seminar za pomlajeni izvršni odbor sindikata in člane sveta delavcev.

Uprava nam je omogočila uporabo velike seje sobe in poskrbela za reprezentanco, tako je seminar potekal v zelo prijetnem vzdušju.

Vsebina seminarja je bila posvečena najpomembnejšim novostim novega zakona delovnih razmerjih s poudarkom na pogodbi o zaposlitvi, plačilu, delovnem času, nočnem delu, odmorih in počitkih, letnem dopustu ...

Predavatelj, pravnik Mitja Šuštar in sekretar Miloš Trampuž, sta se lepo dopolnjevala. Mitjevo bolj pravno obarvano razlago novega zakona je Miloš dopolnjeval z vlogo sindikata v novih razmerah. Udeleženci smo dobili tudi zelo uporabno gradivo. Ob zaključku vsakega poglavja smo v pogovoru s predavateljskima razjasnili vsa odprta vprašanja.

Najvažnejši vtisi o novem zakonu so:

- zakon je v tarifnem delu premalo konkreten,

- kar v 51 členih se poziva na kolektivne pogodbe, brez katerih bo izvajanje novega zakona praktično nemogoče,
- pravniki menijo, da so nekateri njegovi členi preveč ohlapni, kar bo povzročalo probleme v pravni praksi,
- novega zakona delavci še dolgo ne bodo dovolj poznali in ga ne bodo mogli uporabiti za zaščito svojih pravic,
- rok za pritožbo delavca se je od 15 skrajšal na 8 dni, kar bo zahtevalo hitro reakcijo sindikata.

Pred zaključkom seminarja smo govorili še o tem, kaj bo v sindikalno gibanje prenesel vstop Slovenije v Evropsko unijo. Ugotovili smo, da ZSSS in njeni panožni sindikati že sedaj aktivno sodelujejo v mednarodnih sindikalnih povezavah. V pogojih zaostrene tržne konkurence v Evropski skupnosti bomo lahko uspešni le v izgrajeni socialni državi in pri zadovoljnih delavcih.

Tale kratki povzetek naj končam z zahvalo Mitji in Milošu za učinkovito izvedbo seminarja in vso dosedanjo pomoč.

Stane Hrovat, predsednik ZSSS v Colorju

za to dejavnost. Jaz sem sicer še vedno tajnik društva, ker so drugi sorazmerno neizkušeni, sam pa sem že utečen v delu.

Predsednik sindikata boste še tri leta, ko se izteče sedanjí mandat. Kaj pa potem?

Bom videl. Vzgamam naslednika in mu zato nalagam čimveč dela. Pri marsikateri nalogi še samo pomagam. Kulturne dejavnosti oziroma skrb za organizacijo obiskov le-teh je prevzela mlajša sodelavka. Z vodstvom smo se dogovorili, da prispeva k ceni vstopnic celo več kot polovico. Sindikalno blagajno moramo namreč raz-

bremeniti takih stroškov. Denar potrebujemo za subvencioniranje letovanj. Nekaj ga porabimo tudi za dajanje enkratnih nepovratnih pomoči delavcem, ki so več kot tri mesece na bolniški. Tistim, ki so na bolniški več kakor leto dni, pomoč izplača podjetje.

Kolegica v izvršilnem odboru je pristojna za organiziranje cenejših nakupov praškov, ozimnice itd. To imajo ljudje še vedno radi. Še posebej, ker sindikat založi denar in ga potem vrnejo v treh obrokih.

B. R.

Vzajemna pomaga najmlajšim

Vzajemna bo slovenskim porodničnicam podarila 14 svetilk za fototerapijo, vrednih deset milijonov tolarjev. Z njimi bodo porodničnice zdravile nedonošenčke, obbolele za zlatenico. Ta se pojavi pri skoraj polovici novorojenih otrok. Zdravljenje je potrebno, ker povišan bilirubin, ki se tvori v otrokovi krvi zaradi razgradnje rdečih krvničk, lahko poškoduje možgane. Fototerapijske luči omogočajo varno in enostavno zmanjšanje koncentracije bilirubina v serumu pri vseh prezgodaj rojenih otrocih in novorojenčkih v inkubatorju ali v ogrevani postelji.

Prvo luč za zdravljenje zlatenice je predsednik uprave Vzajemne dr. France Arhar ta teden izročil poslovnemu direktorju ljubljanske Ginekološke klinike dr. Jožetu Bertoletu. V naslednjih nekaj tednih pa bodo luči podarili še drugim porodničnicam.

"Fototerapijske luči bodo slovenskim porodničnicam omogočile zdravljenje naših najmlajših, katerih zdravje je pogosto odvisno prav od kakovosti takšnih naprav. V Vzajemni bomo še naprej, tako kot doslej, skrbeli, da bodo slovenske zdravstvene ustanove dobro opremljene," je povedal dr. France Arhar.

Že v letu 2000 je Vzajemna osmim zdravstvenim domovom, domu upokoencev Celje in Onkološkemu inštitutu Ljubljana podarila deset defibrilatorjev, ki pomagajo pri oživljanju ljudi. Tokrat pa bo Vzajemna v skrb za zagotavljanje zdravstvene varnosti poskrbela tudi za boljšo medicinsko oskrbo naših najmlajših.

F. K.

Dodatno pokojninsko zavarovanje je za zdravstvene delavce koristno

V Mariboru se je prejšnji teden sestel republiški odbor Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije. Po besedah **Eriha Šerba** je bilo leto 2002 zelo razgibano in polno dogodkov. Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva je veliko pozornosti posvetil novi delovnopравни zakonodaji in plačnemu sistemu v javnem sektorju, ki bo začel leta 2004. Obe omenjeni področji bosta v središču pozornosti tudi v naslednjem letu.

Sindikat je veliko pozornosti posvetil usposabljanju sindikalnih zaupnikov. Na že tradicionalnem seminarju tega sindikata v Radovljici letos sta poleg izvršnega sekretarja ZSSS Gregorja Mikliča predava-

la še minister za notranje zadeve Rado Bohinc in minister za delo, družino in socialne zadeve Vlado Dimovski. Po besedah Šerba so tako zaupniki sindikata zdravstva in socialnega skrbstva dobro pripravljeni za izvajanje nalog v letu 2003.

Sekretar republiškega odbora **Jože Korošec** je govoril o nalogah, ki čakajo sindikaliste po novem letu, ko bo začel veljati novi zakon o delovnih razmerjih. Članom odbora je predstavil tudi sistem izobraževanja sindikalnih zaupnikov.

Darinka Augušter je članom republiškega odbora predstavila možnosti za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje, za katero se delavci Splošne bolnišnice Maribor odločajo ravno v teh dneh. Po njenih besedah se delavci v zdravstvu morajo dodatno pokojninsko zavarovati, saj bodo sicer čez leta imeli zelo skromne pokojnine.

T. K.

Delovna skupina končala delo, kampanja se začne

Konference Evropske konfederacije sindikatov (EKS) minuli teden v Kopenhavnu sta se udeležila tudi predstavnika ZSSS **Metka Rokсандić** in **Pavle Vrhovec**. S to konferenco se je formalno zaključilo delo delovne skupine za vsebinsko razpravo o prihodnosti Evrope. Udeleženci konference so se dogovorili, da bodo začeli kampanjo za uveljavitev stališč EKS na evropski in na nacionalnih ravneh. V Sloveniji smo razpravo o tem že začeli; v prejšnji številki našega glasila smo poročali o okrogli mizi o prihodnosti Evrope, ki je bila organizirana v prostorih ZSSS. Marca, ko bo besedilo, ki ga je pripravila EKS,

že prevedeno in bo javnost z njim bolje seznanjena, bo razprava lahko širša in konkretnjša.

EKS je sklenila, da bo zato 21. marec dan akcije. Razprave in usklajevanja vsebine predlogov in načinov njihovega uresničevanja na nacionalnih in na evropski ravni morajo biti končani še pred koncem naslednjega leta, saj naj bi takrat medvladna konferenca sprejela dokončne odločitve o ustavni pogodbi.

Udeleženci konference so največ govorili o socialni Evropi, o industrijskih odnosih na evropski ravni ter o spoštovanju sindikalnih in človekovih pravic. Mnenja o posameznih rešitvah

so bila različna, tako pozitivna kot negativna, saj je bila tudi udeležba raznovrstna in na visoki ravni. Sodeloval je tudi evropski komisar za pravosodje in notranje zadeve Antonio Vitorino, prisotnih pa je bilo tudi nekaj nevladnih organizacij, kot so Amnesty International, Evropska okoljevarstvena organizacija, organizacija evropskih organizacij s področja socialne Solidarnosti ter predstavniki nekaterih delodajalcev iz danskih in francoskih podjetij. V razpravi so bila izražena tudi mnenja nekaterih držav o različnih ustavnih rešitvah v Uniji.

M. M.

Za ščepec zgodovine

Se še spomnite lanskega veličastnega decembrskega sindikalnega pohoda v Bruslju, ali tistega, prav tako decembrskega, leto poprej v Nici? Tudi zastave ZSSS so vihrale med demonstranti.

December bo ravnokar minil v znamenju vseh mogočih spominov na dogodke in v luči praznovanja in zabav. Trije dobri možje so že na po-

hodu. Na človekove pravice smo že opozorili, na probleme in ovire invalidov tudi, dan neodvisnosti, božič in novo leto nas še čakajo. Prav je, da se sedaj spomnimo še na naše delovne ženske in na zakonodajo, ki je začela v ne tako davni zgodovini ščititi njihove pravice.

Osemnajstega decembra leta 1883 je bil ustanovljen inšpektorat, ki je na Slovenskem skrbel za delavsko zaščito in osnovno varstvo pri delu. Ta je odredil, da ženske ne smejo več zaposlovati na zdravju škodljivih delih. Pet let prej je bilo v naši deželi uvedeno nezgodno in leto kasneje še bolniško zavarovanje.

Prav tako 18. decembra, le da leta 1979, je Ge-

neralna skupščina OZN sprejela konvencijo o odpravljanju vseh oblik diskriminacije žensk. Dve leti kasneje je ta konvencija začela veljati v naši takratni domovini SFRJ, desetletje kasneje pa tudi v novi državi Sloveniji.

M. M.

Pojasnilo

V 42. številki našega časopisa se je v sestavku Kovinarji in prometniki so se spet podili za žogo nehote zapisala netočnost, ki je sprožila nejevoljo pri nekaterih naših članih.

Reprezentanci Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ) in Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije (SKEI) sta se na igrah ZSSS letos junija pomerili v finalu in se tokrat dogovorili za povratno prijateljsko srečanje v jesenskem obdobju. Takrat je SKEI zastopala ekipa celjskega območja, ki je lani zmagala na prvenstvu SKEI. Na letošnjem prvenstvu SKEI v marlem nogometu pa smo dobili novega prvaka, ekipo velenjske regijske organizacije, ki bo barve SKEI zastopala v naslednjem letu. Prepričani smo, da napaka pri poročanju ni bila plod slabih namenov in da ne bi smela povzročati slabovolje in razdiralnih čustev med našimi člani.

Drago Gajzer

Statistika ne more biti le v vladini službi

Pred tednom dni smo pisali o tem, da želi vlada s pomočjo statistike privarčevati pri povračilu nekaterih stroškov in pokojninah ter povečati dohodnino. Temu smo v ZSSS odločno nasprotovali in dobili podporo še nekaterih. To vprašanje je ta teden obravnaval Statistični svet RS.

Na predlog predstavnika ZSSS je sprejel več sklepov. Ekonomsko-socialnemu svetu predlaga,

naj pregleda predlagane spremembe statističnega spremljanja plač in po potrebi naroči analizo njihovih posledic. O morebitnih spremembah spremljanja plač se moramo uskladiti vsi uporabniki. Poskus, da bi po hitrem postopku sprejeli spremembe načina izračuna povprečne plače, torej ni bil uspešen. O predlogih morebitnih sprememb morajo predlagatelji pravočasno obvestiti tudi širšo javnost.

J. S.

Nova višina izhodiščnih plač

V skladu z določili kolektivnih pogodb dejavnosti in v skladu z Zakonom o izvajanju dogovora o politiki plač za obdobje 2002–2004 (Uradni list 59/02) se izhodiščne plače in minimalna plača za december 2002 (izplačila plač v januarju 2003) povečajo za 2 odstotka. Ponovno opozarjamo, da se usklajujejo izhodiščne plače po kolektivnih pogodbah dejavnosti in podjetniških kolektivnih pogodbah ne glede na sedanjo raven izhodiščnih plač v teh pogodbah.

Branko Mišič, strokovni sodelavec
Cvetka Gliha, sekretarka SDPZ

I. Izhodiščne plače po kolektivnih pogodbah dejavnosti

1. KP za cestno gospodarstvo (Ur. l. RS št. 21/98, 108/01, 78/02)

Tarifni razred	Relativno razmerje	Znesek
I.	1,00	74.584
II.	1,10	82.042
III.	1,23	91.738
IV.	1,37	102.180
V.	1,55	115.605
VI.	1,85	137.980
VII.	2,10	156.626
VIII.	2,50	186.460
IX.	3,00	223.752

2. KP za PTT promet (Pošta, Telekom, Ur. l. RS št. 45/90, 22/91-I, 14/92, 39/93)

Tarifni razred	Relativno razmerje	Znesek
I.	1,00	77.266
II.	1,17	90.401
III.	1,24	95.810
IV.	1,39	107.400
V.	1,57	121.308
VI.	1,87	144.487
VII.	2,37	183.120
VIII.	2,50	193.165
IX.	3,00	231.798

3. KP za špedicijsko, skladiščno in pomorsko agencijsko dejavnost (Ur. l. RS št. 14/99)

Tarifni razred	Relativno razmerje	Znesek
I.	1,00	79.308
II.	1,10	87.239
III.	1,23	97.549
IV.	1,37	108.652
V.	1,55	122.927
VI.	1,85	146.720
VII.	2,10	166.547
VIII.	2,50	198.270
IX.	3,00	237.924

4. KP za cestni potniški promet (Ur. l. RS št. 32/98)

Tarifni razred	Relativno razmerje	Znesek
I. Enostavna dela	1,00	71.381
II. Manj zahtevna dela	1,10	78.519
– mazalec, pralec, vulkanizer, garderobier	1,10	78.519
– sprevodnik	1,11	79.233
III. Srednja zahtevna dela	1,23	87.799
– administrativni manipulant	1,23	87.799
– pom. mehanik, električar, klepar, avtoličar	1,24	88.512
– voznik taksi vozila	1,26	89.940
IV. Zahtevna dela	1,37	97.792
– blagajnik	1,37	97.792
– KV vzdrževalci vozil	1,50	107.072
– voznik avtobusa	1,52	108.499
V. Bolj zahtevna dela	1,55	110.641
– informator na AP	1,55	110.641
– prometnik, prometni kontrolor	1,70	121.348
– razporednik, specialist vzdrževanih del	1,79	127.772
VI. Zelo zahtevna dela	1,85	132.055
VII. Visoko zahtevna dela	2,10	149.900
VIII. Najbolj zahtevna dela	2,50	178.453

5. KP za prevoz blaga v cestnem prometu (Ur. l. RS št. 67/99, 69/99)

Tarifni razred	Relativno razmerje	Znesek
I. Enostavna dela	1,00	71.035
II. Manj zahtevna dela	1,10	78.139
III. Srednje zahtevna dela	1,23	87.373
IV. Zahtevna dela	1,37	97.318
V. Bolj zahtevna dela	1,55	110.104
VI. Zelo zahtevna dela	1,85	131.415
VII. Visoko zahtevna dela	2,10	149.174
VIII. Najbolj zahtevna dela	2,50	177.588
IX. Izjemno pomembna, najbolj zahtevna dela	3,00	213.105

Glede na to, da so v tej kolektivni pogodbi dogovorjeni plačilni razredi in tipična delovna mesta, v nadaljevanju navajamo tudi izhodiščne plače po posameznih tarifnih razredih in tipičnih delovnih mestih.

Tipično delovno mesto	TR	KTR	PR	KPR	IP v SIT
Enostavna dela					
– čiščenje delavniških prostorov	I.	1,00	I/1	1,05	74.587
– pranje vozil, mazanje, enostavna vzdrževalna dela, menjava pnevmatik, manipuliranje s tovorom	I.	1,00	I/2	1,10	78.139
Manj zahtevna dela					
– manj zahtevna vzdrževalna dela nekvalificiranih delavcev	II.	1,10	II/1	1,15	81.690
Srednje zahtevna dela					
– vodenje evidenc, vpisovanje podatkov	III.	1,23	III/1	1,23	87.373
– vzdrževalna dela priučenih delavcev, blagajniška opravila, enostavnejša obračunska opravila	III.	1,23	III/2	1,25	88.794
Zahtevna dela					
– vzdrževalna dela kvalificiranih delavcev, vodenje zahtevnejših evidenc, izdelava zahtevnejših obračunov	IV.	1,37	IV/1	1,45	103.001
– upravljanje vozila do 6.500 kg skupne mase na domačih relacijah	IV.	1,37	IV/2	1,85	131.415
– upravljanje vozila do 6.500 kg skupne mase na mednarodnih relacijah	IV.	1,37	IV/3	1,92	136.387
– upravljanje vozila nad 6.500 kg skupne mase na domačih relacijah	IV.	1,37	IV/4	2,00	142.070
Srednje zahtevna dela					
– upravljanje vozila nad 6.500 kg skupne mase na mednarodnih relacijah	IV.	1,37	IV/5	2,10	149.174
Bolj zahtevna dela					
– disponentska dela, prometniki, vodenje saldakontov, tajniška opravila	V.	1,55	V/1	1,75	124.311
Zelo zahtevna dela					
– vodenje manjšega zaključnega dela delovnega procesa (služba, referat)	VI.	1,85	VI/1	1,90	134.967
– vodenje zaključnega dela delovnega procesa srednjega obsega (oddelek)	VI.	1,85	VI/2	1,95	138.518
– vodenje zaključnega dela delovnega procesa večjega obsega (sektor)	VI.	1,85	VI/3	2,00	142.070
Visoko zahtevna dela					
– strokovna opravila v okviru znanih ciljev in nalog	VII.	2,10	VII/1	2,10	149.174
– strokovna opravila z manjšo stopnjo programiranosti dela	VII.	2,10	VII/2	2,10	149.174

Cvetka Gliha, sekretarka

Humoreska

»Fantje, stvar je resna!« je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal rezkar Vili. »Kdor bo pravilno odgovoril na vsa vprašanja, ki vam jih bom zastavil, bo po šihitu dobil od mene pivo!«

»Kdor bo pravilno odgovoril na vsa vprašanja, bo dobil špricer – in to velik!«

»Kaj pa dame?« je zanimalo Sonjo iz računovodstva.

»Dame pa boste lahko izbirale med čokoladnim in jajčnim likerjem ali pa vročim poljubom!« je kot iz topa izstrelil Vili.

»Odlično!« je zaploskala Sonja ter si popravila frizuro in nevede tudi modrček. »Vili, začni igro!«

»Prvo vprašanje glasi: Zakaj se moj sosed imenuje Kovač?«

»Ah, Vili, kako trapasto vprašanje,« je nejevoljno reagirala Sonja. »Mislim sem, da boš postavil kakšno takšno, no, kako se reče – ta pravo vprašanje!«

»Le počakaj, Sonja,« je odvrnil Vili. »Gremo lepo po vrsti. Zdaj sprašujem, zakaj se moj sosed piše Kovač!«

»Vili, nehaj nas dolgočasiti s starimi vici,« je zamahnil z roko Rudi. »Tvoj sosed Kovač se piše Kovač, ker sta bila njegov oče in dedek verjetno kovača in se je ta priimek »prijel« celotne družine!«

»Točno!« je veselo vzkliknil Vili. »Zdaj pa naj mi nekdo pove, zakaj se neki moj sovaščan piše Kolar!«

»Ah, Vili, nehaj že s temi dolgočasnimi vprašanji in raje vprašaj kaj zanimivega,« je dejala Sonja in si ponovno popravila frizuro. »Tvoj sovaščan se piše Kolar, ker so vsi njegovi predniki deset rodov nazaj popravljali kolesa na lojtrnih vozovih. Le glej, kakšno bo tvoje naslednje vprašanje, sicer boš bankrotiral. Velik prednovoletni špricer boš moral plačati vsem v tovarni, saj smo doslej na tvoji dve vprašanji znali pravilno odgovoriti vsi!«

»No, dobro, če ste tako pametni, pa mi povejte, zakaj se naš novi predsednik vlade piše Rop?« je pomenljivo dejal Vili.

Vsi smo utihnili in se previdno spogledali. Nihče pa ni črnil niti besedice.

»No, no, dajmo, fantje in dekleta,« nas je začel spodbujati Vili. »Ne bi nihče rad popil velikega prednovoletnega špricerja?«

»Špricer bi se mi že prilegel, vendar pa pregovor pravi, da je previdnost mati modrosti,« je počasi odgovoril skladiščnik Rudi. »Špricer je že dobra stvar, samo z zaporom ga ne bi rad plačal!«

»Rudi, ne bodi bojazljivec,« je dejal Vili. »Saj veš, da v demokraciji zaradi vicev ni šel še nihče v zapor!«

»Dosti pa jih je zaradi tega, ker so kaj po pravici povedali na račun svojih šefov, že izgubilo delo!« je vzkliknil Rudi. »Če bi zdaj jaz povedal, da se naš novi premier Rop piše Rop zaradi tega, ker ima že v genih zapisano to, o čemer govori njegov priimek, bi lahko izgubili delo vsi v naši tovarni. To pa je prevelik riziko, zato jasno in glasno povem, da ne vem, zakaj se Rop piše Rop! O tem nimam pojma!«

»Kako lepo bi bilo, če bi se naš novi premier pisal Daj,« je vzdihnila Sonja. »Pomislite: Anton Daj! Daj nam delavcem in preprostim ljudem, ki smo te izvolili in postavili na premierski položaj!«

»Sonja, ali misliš na, oh, daj-dam!« se je zareža mizar Tone!

»Pacek!« je vzkliknila Sonja. »Veš, kaj pravi star slovenski pregovor: Svinja svinjsko misli! Jaz samo pravim, da bi bilo za delavce v tej državi bolj perspektivno, če bi se naš novi – upajmo dolgoletni – premier namesto Anton Rop pisal Anton Daj!«

»No, resnici na ljubo moram povedati, da se naš novi premier Rop doslej ni obnašal kot ropar,« je smeje in zadovoljno delaj Lojze. »Ko je bil minister za delo, družino in socialne zadeve, je bil glavni pogajalec s sindikati. In – vsa čast mu – delavcem ni ropal naših temeljnih pravic! Za delavce ni bil ropar!«

»Upajmo, da bo ropal tiste, ki so po nepošteni poti lastninili nekdanje družbeno premoženje in nasploh na nepošten način prišli do bogastva! Za takšne fakine bi se moral naš premier pisati – ne Rop, ampak Ropar!«

»Oropati bi moral tudi tiste, ki so si na nezakonit način z rop-

njem delavcev pridobili bogastvo,« je pristavil kurir Peter. »Takšne bi bilo treba z davčno politiko oguliti do kože!«

»Ha, ha, ha,« se je začel krohotati Vili.

»Kaj pa je zopet tebi, Vili!« smo povprašali vsi v en glas. »Ali si se zopet spomnil kakšne nove domislice?«

»To ne,« je dejal Vili. »Samo sprašujem se, zakaj se naš Rudi piše Kozel? Morda so bili vsi njegovi predniki z njim na čelu tako nespametni kot kozli? Ha, ha, ha!«

»Ali pa so bili v svoji vasi tako poskočni kot kozli!« je smeje dodala Sonja.

Kdo ve, koliko časa bi se še tako pomenkovali in do kakšnih zanimivih in nenavadnih zaključkov bi še prišli, če ne bi iz kuhinje v menzo prišla z veliko skledo ričeta kuharica Špela.

»Nehajte!« je dejala odločno. »V naši državi imamo glede na to, kaj se tukaj dogaja, preveč priimkov. Dovolj bi bilo, če bi imeli samo dva: eni bi se pisali Rop oziroma Roparji, drugi pa Kozli oziroma Koze! Zadnji čas je, da uvedemo v Sloveniji nov priimek, drugače bomo mi kozli ostali povsem brez vsega!«

»Špela, in kaj predlašaš?« smo povprašali vsi v en glas.

»Našemu novemu premieru Antonu Ropu moramo takoj na začetku mandata povedati, da se mora, vsaj v dejanjih, preimeno-ovati v Antona Daja, sicer ga mi kozli in koze naslednjič ne bomo več izvolili!«

DELAJSKA HRANILNICA d.d.
Ljubljana

»SMISEL ŽIVLJENJA JE NAJVEČJA SREČA.«

»RADOST NI V REČEH, TEMVEČ V NAS.«

»EDINA PRAVA SREČA PRIDE, ČE SE Z NAMENOM RAZDAJAMO.«

»ČE BI BILI RADI SREČNI, BODITE.«

»NIČ NI BOLJ DRAGOCENO OD DANAŠNJEGA DNE.«

»OHRANIMO SREČO, SVOBODO IN DUŠEVNI MIR.«

*Dragi prijatelji in poslovni partnerji, te misli naj vam
grejejo Vaša srca za božične in novoletne praznike
ter vsak dan v letu 2003.*

Predsednik Uprave hranilnice

Josže Segne

www.vzajemna.si
080 20 60

Želimo vam vesel božič in srečno novo leto
ter predvsem ...

ostanite zdravi!

VZAJEMNA

zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate, ti zame.

